

PRICE \$3.00 (including GSTax in Canada)

Ціна 3.00 дол.

НОВІ ДНІ

• NOWI DNI •

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ

Vol. XLIII

СІЧЕНЬ - 1992 - JANUARY

No. 503

NOWI DNI

A Ukrainian Monthly published
every month except August by
the Nowi Dni Co. Ltd.
in Toronto, Ont., Canada
Адреса "Нових Днів":

NOWI DNI

P.O. Box 400, Stn "D"
TORONTO, ONT., CANADA
M6P 3J9

Publications Mail Registration Number 1668

International Standard Serial Number

ISSN 0048-1017

Editor-in-Chief: M. Dalney
Business & Advertising manager:
A. Horhota

1 YEAR SUBSCRIPTION -

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА:

CANADA: \$27.00

U.S.A.: \$25.00 US

OVERSEAS - ЗАОКЕАНСЬКІ
КРАЇНИ

\$25.00 American or equivalent

Avio - \$65.00 American or equivalent

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

AUSTRALIA - АВСТРАЛІЯ:

F. Habelko,
61 Lawson Ave.,
Frankston 3199, VIC. Australia
Tel.: 03-783 7782

Terentij Myronenko,
P.O. Box 302,
Parramatta, N.S.W., Australia 2150

M. Waksyutenko,
28 Alguna Cres.,
Rostevor, S.A. 5073

GR. BRITAIN - ВЕЛ. БРИТАНІЯ:

Mr. A. Bondarenko,
34 Gibbon Rd.
London W3 7AF England

diasporiana.org.ua

Засновник і редактор 1950-1969 П.К. Волиняк

Видає Спілка "НОВІ ДНІ" з обм. відповідальністю

Мар'ян Дальний - головний редактор

Редколегія: Іл. Бондарчук, Тоня Горохович, Василь Гришко,
Мар'ян Дальний - редактор, Олексій Коновал.

Адміністратор і Оголошення - Ада Горгота

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Борис Мозолевський -- "ДОРОГОЮ СТРІЛИ"	1
Іван Бурда -- З НОВИМ РОКОМ	2
Леонід Кравчук -- П'ЯТЬ ДОРОГОВКАЗІВ	3
Антон Михайлевський -- НЕВИДИМКА В ОДЕСІ	3
Євген Гаран -- ДИВОВИЖНІ ОКУЛЯРИ	5
Мар'ян Дальний -- УКРАЇНО, МОЯ УКРАЇНО (4)	6
Євген Штендера -- КОСТЬ ПІММЕЛЬРАЙХ	9
К. Гіммельрайх -- ЗУСТРІЧ З ГЕН. Т. ЧУПРИНКОЮ	10
М. Дальний -- ПРОЩАЙ, ВІТАЛІЮ...	12
Ярослав Стех -- ВІДРОДЖУЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК...	13
Інас Омеляненко -- ЗАВОРУШИЛИСЬ, ЗАСОВГАЛИСЬ	16
Ю. Гайсинський -- ЯКЩО НА УКРАЇНІ НЕ БУЛО ПУТЧУ...	18
Іван Бабенко -- ОБНІМИМОСЬ, БРАТИ МОЇ...	20
Ол. Шлаєн -- СИМВОЛ ВІЧНОЇ СКОРБОТИ	22
І. Сизоненко -- ВОЛОДИМИР КАБАЧЕНКО	23
Юрій Мошинський -- МУЗЕЇ	25
Дмитро Чуб -- СМІЛИВИЙ РОМАН В. ГЖИЦЬКОГО	26
Леся Богуславець -- МОЯ П'ЯТА ПОДОРОЖ (Львів)	27
Тризуб Стас -- СІМЕЙНО ПОЛІТИЧНА ПІСНЯ	28
Юрій Гаврилюк -- "ЯТВЯГИ" НА ПОЛІССІ	29
Олександр Третяк -- МРІЇ	30
Корнелій Шмулик -- УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ПАРАГВАЮ ...	31
В. Остапенко, Дм. Грушецький, М. Ганас і ін. -- ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ	32

На першій стор. обкладинки: Ірина Гомотюк-Зелик. Зима на
"Союзівці". Олія, 41 x 51 см.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. ● Статті з поданими іменами авторів не
конче висловлюють погляди редакції. ● Незамовлених матеріалів редакція не повертає. ● Редакція не
відповідає за зміст платних оголошень і застерігає собі право виправляти мову та скорочувати надіслані

Література, мистецтво, наука, суспільне життя

Борис МОЗОЛЕВСЬКИЙ

ІЗ ЗБІРКИ "ДОРОГОЮ СТРИЛИ"

В БУРЮ

Хіба я мало знаю слів,
Що навіть рвуть кайдани?
Хіба не чув, як журавлі
У вирій одридали?

Хіба не бачив, як поля
Чорніли від розпуки?
Моя знеможена земля
До мене тягне руки.

А я стою, мов сам не свій,
Німіючи з невміння.
Над світом свище буревій,
Дерева рве з корінням.

То ж чим мені у цю грозу
Тебе розрять, нене?
Прийми гірку мою сльозу --
Їх вистачить у мене.

Не всім судилось помирати під кулями.
Мій дід у землю вклав свої роки.
За пару коней діда розкуркулили
Та й повезли "спочить" на Соловки.

А нині -- хто й не сіє, і не оре
("Як маєш розум -- краще метикуй!") --
У "Жигулях" і "Волгах" мчать на море,
І спробуй-но скажи на них: куркуль!

Я розумію, все в житті відносно.
Всьому свій лік і міра, далєбі.
Але коли куші зрива подонство
Ще й учить жити -- мені не по собі.

Мені минуле предків -- не докука.
Нікого не образили вони.
За мозолями діду я онуком!
А ви ж чиї наступники й сини?...

Я знов до моря, певно, не поїду.
Я "Жигулів" собі не наживу.
Я краще в Соловки піду за дідом,
Аніж неправду правдою назву.

ФЛЮГЕР

Сказано: не вийде побратимства
З тим, хто зрадив другові хоч раз...
От і знов ти, брате, відхрестився
І від свого слова, і від нас.

Сорому немає ваньці-встаньці --
Створений він так на всі віки...
Не тирани, а пристосуванці
Відправляли нас на Соловки.

Ще й сльозу пускали -- чень не звірі
(Не від нас же й лихо те пішло!)
Відправляли в найсвятішій вірі,
Що відводять ще страшніше зло.

Не за юшку, ні, не за медалі
Душу продавав такий живу.
Так і нині. Жми, братухо, далі!
Скоро лаштуватись на Мордву?

Чого ти, голово дурна,
Штовхаєш знов мене у сварку?
В содомському нинішнім шальварку
Твоїм прозрінням -- гріш ціна.

Хто з нас не зна, куди іти?
Звичайно, є іще дебіли.
Але ж не їм доводиш ти,
Що ніч є ніч, а біле -- біле.

Після вселенських потрясінь,
Де все було -- і мор, і ґрати,
Це знають всі. Але не всім
Сьогодні вигідно це знати.

Прозріння їсти не дає --
Тож хай вже краще катаракта.
І знов за правду видає
Себе брехлива напівправда.

Сьогодні в золоті вона!
І не змигне -- тримає марку.
А ти ж чого, моя дурна, --
Знов захотіла в кочегарку?

Цвітуть багряно, і рожево
Останні ружі край вікна.
Що для нащадків збережемо?
Не збережем -- чия вина?

А ночі сходять фіалково
І заступають нам уста...
Для чого пишемо? для кого?
Хто на українській нас чита?

На траси тягне нас, на траси!
Йдемо у світ, мов жебраки.
Навіщо ж ти горів, Тарасе,
За нас палив свої роки?

Прощай, моє високе небо!
Не зустрічать уже зорю.
Пишу про себе і для себе,
Мов у подушку говорю.

Простіть мене, я скоро буду з вами --
Маленька жменька сірої золи.
Простіть за все, що ви не доспівали,
Та що там блазнювать -- не дожили.

Прости мене, Василюк¹⁾, мій брате,
За всі твої печалі і жалі,
Що ти один ламав холодні ґрати,
Коли я їв свій кусень у теплі.

Блазнюйте й далі, "пишуці" братове!
Народ вас зневажа не без підстав...
Прости мене, убита горем вдово,
Що -- як тобі -- ніколи не спитав...

Ваш страх у наші в'ївся хромосоми.
Як врятувати душу з ним живу?
Простіть мене усі, хто в тридцять сьомім
Не вийшов із катівень ГПУ.

Простіть мене, хто не навчивсь мовчати,
Зреклись ми навіть імени кого!
І ви простіть, розтерзані в тридцятім,
Ще навіть до народження мого.

І ви, і ви, поламани кимсь квіти,
І ти, моє зачумлене село!
У веремії літ несамовитих
Не зміг від вас я відвернути зло.

Це зовсім не биття себе у груди,
Це підсумок життю і боротьбі.
Простіть мене, мої прийдешні люди,
За все, що не прощаю сам собі.

1) Це звернення до замученого в концтаборі Василя Стуса.

Борис Миколайович Мозолевський нар. 1936 року в с. Миколаївці, Миколаївської області. Закінчив історичний факультет Київського університету

(1964); науковий співробітник Інституту археології Академії наук.

Пише російською і українською мовами. Автор збірок "Начало Марта" (1963), "Шиповник" (1980), "Скіфський степ" (1983), "Кохання на початку осені" (1985), "Дорогою стріли" (1991).

З НОВИМ РОКОМ

З Новим Роком Вас вітаємо!
Всього доброго Вам бажаємо!
І здоров'я повні міхи,
З дітей радості і втіхи!
Хай буде все як у царстві,
На Вашому господарстві.
І при всякій Вам пригоді,
З сусідами жийте в згоді.
Так настане мир між нами,
Між сестрами і братами.
Також шлемо привіт нині,
Нашим рідним в Україні:
Хай буде для Вас щасливий!
Хай буде для Вас веселий
І ще кращий як торік,
Надходящий Новий Рік!

Іван БУРДА

ДОПОМАГАЙТЕ-ЖЕРТВУЙТЕ

на

ФУНДАЦІЮ ім. І.П. БАГРЯНОГО

ФУНДАЦІЯ ім. БАГРЯНОГО ПРИСВЯЧЕНА
ПУБЛІКАЦІЇ ТА ПОШИРЕННЮ ТВОРІВ
ПИСЬМЕННИКІВ ДОБИ БАГРЯНОГО
ТА СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ
ПИСЬМЕННИКІВ-ДИСИДЕНТІВ.

ФУНДАЦІЯ ім. І.П. БАГРЯНОГО ЗВІЛЬНЕНА
ВІД ПОДАТКІВ, ТОМУ ВАШІ ПОЖЕРТВИ
МОЖНА СПИСУВАТИ З ФЕДЕРАЛЬНИХ
І СТЕЙТОВИХ ПОДАТКІВ.

BAHRIANY FOUNDATION, INC.
505 ROLLING HILLS RD.
BRIDGEWATER, NJ 08807

П'ЯТЬ "Д" -- П'ЯТЬ ДОРОГОВКАЗІВ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНИ

Я вже давно для себе визначив, -- а серпневі події тільки зміцнили моє переконання, -- що головною ідеєю, навколо якої всі ми маємо об'єднатися, є ідея побудови нової України -- України, котра займе гідне місце в Європі і світі.

Ось чому моя програма має назву **НОВА УКРАЇНА**. У цій програмі я висуваю перед нашим народом п'ять великих цілей, а саме:

ДЕРЖАВНІСТЬ. Утвердження власної державності з усіма її атрибутами -- одне з найголовніших завдань, без розв'язання якого народ України ніколи не буде вільним і не зможе сам вирішувати свою долю. Нова держава має бути суверенною і самоврядною, незалежною, правовою і відкритою, здатною надійно захистити життя, майно, всі законні інтереси громадян.

ДЕМОКРАТІЯ. Українська держава не може бути нічим іншим, як демократичною державою. Не люди для держави, а держава для людей. Ми маємо прийти до суспільства, де правлять не правителі, а закони, де верховенство не "вищих розпоряджень", а прав і свобод людини. Треба створити всі умови для формування справжнього громадянина своєї держави -- вільного, заможного, культурного.

ДОСТАТОК. Людині, сім'ї, всьому народові необхідно нарешті забезпечити достаток. Ми повинні створити соціально спрямовану економіку, яка працює на людину, дає людині все для нормального цивілізованого життя: продовольство, одяг, житло, транспортні засоби, товари широкого вжитку і т.ін. Треба передати власність людині, зробити її господарем своєї праці та результатів цієї праці. Виробникам -- повний простір для ініціативи, непрацездатним та малозабезпеченим -- соціальний захист та допомога з боку держави.

ДУХОВНІСТЬ. Історично склалося так, що душу українців, їх національну самосвідомість, їх мову, культуру, звичаї нищили протягом століть. Наш святий обов'язок -- забезпечити в найширшому розумінні слова духовне відродження української нації, надійно гарантуючи водночас вільний національно-культурний розвиток представникам усіх національностей, що утворюють український народ. Особла, сім'я, духовність -- альфа і омега державної політики. Пріоритети в ній -- розвитку освіти, науки, культури.

ДОВІР'Я. Всі ми разом повинні постійно піклуватися про встановлення в нашому українському домі атмосфери довір'я. Довір'я народу до влади, влади -- до народу, людини -- до людини. Підозрілість, відчуженість, нетерпимість як саркома, роз'їдають суспільний організм. Тому -- злагода і ще раз злагода. Тільки за цієї умови ми зможемо побудувати нову, вільну, незалежну, суверенну Україну -- державу народу і для народу, для його блага, процвітання, щастя!

Леонід КРАВЧУК

НЕВИДИМКА В ОДЕСІ РОЗПОВІДЬ ОЧЕВИДЦЯ

Дедалі більше переконуєшся, що наукова фантастика лиш до певної пори є фантастикою, згодом вона "проявляє" себе цілком реально, життя наочно підтверджує найсміливіші прогнози. Не думав я і не гадав, читаючи в дитинстві "Людину-невидимку" Герберта Веллса, що колись мені самому доведеться бути свідком витівок Невидимки.

Трапилося це буквально кілька днів тому. Коректор нашої газети Люба Щегленко простягнула мені папірець: -- Ось телефон квартири, де творяться чудеса: літають речі, перевертаються меблі... Може, вас як журналіста зацікавить?

Ще б не зацікавило! Вмить набираю номер телефону.

-- Слухаю! -- звучить чоловічий голос.

-- Це правда, що у вас в квартирі речі літають?

-- Правда. О! Поки я з вами говорю, прилетіла шапка і вдарила мене по голові. Приїздіть, самі побачите.

Не гаючи й хвилини, поспішаю на вулицю Бебеля, яка розташована в затишнім куточку Одеси неподалік моря.

Прибув я не першим. У квартирі вже сиділи журналісти: заступник редактора "Вечірньої Одеси" Людмила Олександрівна Гіпфріх та кореспондент "Чорноморської комуни" Валентин Петрович Щегленко.

-- Ну, що-небудь бачили? -- найперше запитання.

-- Поки що нічого особливого. Легкі постукування по підлозі, по стінах. А ще коли Оля заради експерименту лягає біля дідуса на ліжко, над ними ходором ходить покривало, підскакує й лопотить, наче по нім хтось б'є долонями.

Знайомлюся з Олиним дідусем. На діда він не схожий. Недавний льотчик, підполковник запасу, виглядає вельми молодо. Проживає в м. Біляївці Одеської області. А це приїхав до доньки Наді, бо у квартирі відбуваються дивні речі, а внучка Оля боїться: мама цілими днями на роботі, вона ж залишається сама.

Сидимо, розмовляємо, чекаємо дива.

Минуло півгодини.

-- Річ ось у чому, -- пояснює господар. -- Коли багато людей, Барабаш (так за аналогією з відомими уже випадками назвали Невидимку) неактивний, очікує чи що...

Ділимося на дві групи. Я з колегою Віктором Акулініним виходжу, а в квартирі, як і раніше, залишаються Людмила Гіпфріх і Валентин Щегленко.

Через півгодини повертаємося.

Що ж трапилося за цей час? Найбільше пощастило "Вечірній Одесі". Коли Людмила Гіпфріх проходила по коридору, з білизняної шворки зірвався рушник, наздогнав її і впав на плечі. Це вже наочний доказ дива.

Тепер наша черга чатувати. Віктор Акулінін сидить у кімнаті за журнальним столиком, я стою в коридорі, намагаючись вгадати, що ж врешті-решт буде летіти.

І раптом -- бах об одвірок, і на підлогу падає корок від пляшки, який щойно лежав на холодильнику. Причому, з такою силою, ніби ним вистрелили з малокалі-

берної гвинтівки. Я аж відсахнувся.

Беру корок, кладу на місце. За кілька хвилин він знову "стріляє" в ту саму точку.

Якийсь час знову тихо.

-- Ми зараз з Олею ляжемо на ліжко, а ви подивитесь, як Барабаш нас битиме -- пропонує дідусь Олександр Леонтійович Зайцев.

Лягли.

І тієї ж миті покривалом затіпало, наче по ньому пропустили струм високої напруги.

-- Я більше не можу, мені боляче, кричить Оля і встає.

Ще один доказ. До Олі прийшли подружки.

-- Давайте "дражнити" дезодорант, -- пропонує суцідська дівчинка Іра.

Дівчатка кладуть на шафу в коридорі дві банки з-під дезодоранту і починають бігати туди-сюди. Головне, щоб серед них була Оля, там і чудеса. Коли дівчинка йде до бабусі в інший квартал міста, за нею перекочують і дива: там усе літає, "стріляє" й падає.

Дезодорант усе-таки "роздратували". Одна банка зірвалася і полетіла над їхніми головами.

І почалося...

По кімнаті "побіг" стілець і перевернувся. З грюканням (аж дівчатка скрикнули) впало крісло, з нього завалилися пухики. З шафи зірвалася коробка з-під дезодоранту, влучила у вікно і по шторах "спустилася" на підвіконня.

Оля тримала пляшку з-під молока. Вона почала дівчинку так колоти в долоні, що Оля її випустила. Плашка "полетіла".

Мурашки по спині побігли від цього таємничого видовища.

-- Це ще дрібниці, -- порушує мовчанку Олександр Леонтійович. -- Найбільше здивувало мене ось що. В кімнаті лежала іграшка -- дерев'яний змій. Двері були зачинені, ми перебували в іншій кімнаті. І раптом -- хлосткий удар змієм по плечах. Раз, другий. Він мене буквально відшмагав. Як він пролетів крізь стіни чи двері й сліду не залишив, не збагну.

А ось що розповіла Оля:

-- Відчиняю шафу. Знімаю пальто, а воно виривається з рук і летить по кімнаті. І рукава, наче крила. Я до чобіток -- і вони втекли. Точно, як у "Мийдодирі" Корнія Чуковського.

Що на усе це можна сказати? Факти під сумнів уже не поставиш. Багато нас, ціла група, бачили це. Є з чого дивуватися. Є над чим замислитися. Втім, це явище, яке отримало міжнародну назву "полтергейста" -- спонтанного телекінеза, відоме давно і спостерігалось у різних країнах, у нас теж.

Подібні історії траплялися і минулому столітті. І.С. Тургенев у документальному оповіданні "Собака" описав випадок "полтергейста", який трапився з одним його знайомим. Оповідання було надруковане в "Санкт-Петербурзьких новостях" 1866 року, хоча написане ще 1859. Письменник навмисне зволікав з друком, розуміючи, що читачі можуть не повірити йому. Оповідання читалося в салонах Баден-Бадена, Парижа, Ніцци, в Ясній Поляні. І майже ніхто, крім П.В. Анненкова, не

повірив Тургеневу. Йшлося про те, що у одного чоловіка в кімнаті "завівся" собака. Лиш погасить господар світло, він уже чухається, шкребе, вухами ляпає. Запалить свічку -- нікого нема. І так -- щоночі. Змирився чоловік, так і жив.

Дивовижних фактів у людства назбиралося вдосталь. Останнім часом дедалі частіше чуємо про різноманітні дива. І для багатьох з них є спільні "симптоми". Вчені Академії наук СРСР ведуть спостереження, досліджують їх. Попередні результати дають можливість припустити, що спричиняє всьлякі пригоди особливий спонтанний стан учасників "полтергейста", який виникає під впливом зовнішніх фізичних і психо-фізичних факторів різного походження. Для ясності скажемо, що слово "спонтанний" характеризує свавільне явище без зовнішнього організуючого впливу.

Добре, що нарешті "полтергейст" визнали за реальність. Довго, однак, окремі наші вчені відповідали на свідчення очевидців сміхом, усерйоз не сприймали незрозумілих фактів. Висміяти, звичайно, легше, ніж пояснити. А скількох людей, замість того, щоб вислухати й прислухатися до них, направляли на обстеження до психіатрів? Треба остаточно покірчити з цим. Ми уже вчені гірким досвідом категоричних необґрунтованих заперечень, як у сфері соціальної, так і наукової.

Доктор філософських наук Г. Куніцин, маючи на увазі факти "полтергейста", пише в "Строительной газете": "Замість того, щоб заперечувати очевидне, набагато корисніше, наприклад, поміркувати над одним із головних питань нашого матеріалістичного світогляду -- про множинність світів..."

В Одесі факт "полтергейста" не висміяли, а сприйняли всерйоз. У гостях в Осипових побували представники правоохоронних органів, лікарі, учені, журналісти і майже всі пересвідчилися в реальності виняткових подій. Оля все ж пройшла медичний огляд. Лікарі визнали, що їй зараз доцільно відпочити. І вона цими днями відбула до санаторію.

Дорослі цілком серйозно радили їй виїхати тихо, аби не дізнався Барабаш-Невидимка та не подався за нею.

Буквально за кілька годин до того, як написати ці рядки, я знову зателефонував на квартиру Осипових. Трубку підняла мама Олі, Надія Олександрівна.

-- Що новенького? -- запитую.

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ
та інші печива випікає
Українська пекарня

THE **future** BAKERY
& CAFE

власниками якої є Родина Вжесневських

— можна набути також різні українські страви
у наших каварнях

739 Queen St. W., Toronto, Ont., Tel. 368-4235

St. Lawrence Mkt. 366-7259

483 Bloor St. W. 922-5875

2199 Bloor St. W. 769-5020

ДИВОВИЖНІ ОКУЛЯРИ

(евгеніка)

-- Та наче б знайшли з Барабашем контакт, -- відповідає вона. -- Помітили: лиш скажеш про нього погане слово, зразу дає стусана в спину або по ребрах, а коли хвалиш, мовляв, Барабаше, ти добрий, ти просто з нами жартуєш, він затихає, навіть гладить по голові. Дідусь учора поїхав -- не стримався він, згарячу вилаявся на адресу Барабаша, вмить прилетів молоток і набив йому дві гулі. Останню ніч дідусь навіть спав у шапці. Та й від безконечних стресів у нього розболілося серце.

-- Ви хоч гострі предмети -- ножі, виделки тощо ховайте подалі, -- раджу їй.

-- Марна справа. Навіть при зачинених дверцятах і шухлядах усе вилітає.

Дива... Дива...

Невидимка буквально хуліганить у квартирі Осипових. Проте вони настроєні оптимістично.

-- Я вірю лише в науку, -- каже Надія Олександрівна.

Оля -- білявенька, худенька дівчинка, теж не втрачає оптимізму.

-- А мені уже надокучили усі ці чудеса. Хочу гратися... -- і вибігає надвір.

А дива залишаються...

Антон МИХАЙЛЕВСЬКИЙ

Від редакції: *Ще трохи історії. У XIX столітті -- спершу в США, а потім у Західній Європі -- сформувалася й поширилася містично-ідеалістична течія -- спиритизм, послідовники якої вірять в існування потойбічного "світу духів" і можливість спілкування з ними за допомогою спеціальних ритуалів і "посередників" -- так званих медіумів. У другій половині XIX століття захоплення спиритизмом буквально заповонило певні кола людей і в Росії. Причому воно набуло такого розмаху, що 1872 року було створено спеціальну комісію, до складу якої увійшли психологи, фізики, хіміки та інші фахівці. Очолював комісію Д.І. Менделєєв. Він брав участь в експериментах і зробив такий висновок: "Не слід ці явища ігнорувати; треба уважно їх розглянути, встановити, що серед них належить до галузі відомих фізичних явищ, що -- до числа людських галюцинацій, що -- до ганебних обманів і, зрештою, чи не належить щось до розряду явищ, які нині не піддаються поясненню".*

"Літ. Україна"

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
НАЙНОВІШИХ ЖІНОЧИХ
МОДНИХ ОДЯГІВ

DANYA

FASHION SHOPPE
2378 BLOOR STREET W.
TORONTO, ONT., M6S 1P4
Телефон: 766-4511

ГОВОРИМО ПО-УКРАЇНСЬКИ

Студентка Зірка Димка придбала собі окуляри з бурзинського скла. Вони мають властивість перетворювати невидиме у видиме. Озброєна ними, дівчина могла спостерігати душі померлих.

Природна річ, нашій балакучій особі закортіло поспілкуватися з цими істотами, чиє існування досі було спірним.

-- Гу ар ю? Хто ви такий? -- спитала вона гарного, високочолого інтелігента.

-- Я український поет Тарас Шевченко, -- уклонився той учтиво.

Заскочена несподіваною відповіддю, Зірка ледве не зомліла.

-- Та, невже! -- зацокотіла. -- Ми на українському курсі саме студіюємо вашу "Мати-наймичку".

-- "Мати-наймичку"? -- поет похитав зажурено головою. -- Ой, і понівечили ж мені цю наймичку в перекладах! Покрутили! Зокрема не могли впоратися зі словом *мати*. Просте слово, а от не зуміли його перекласти як слід. Пригадуєте те місце, де змужжена довгими роками таємниці свого материнства...

Тільки наймичка шептала:

"Мати... Мати... Мати..."

Це емоційно-насичені рядки! А як же ж, ви думаете, їх потрактували російські перекладачі? Один подав:

"Мать! Мать! Мать! -- шептала".

А другий:

"Матка! -- лепетала".

Злидні, та й годі!

Студентка не забарилася з поясненням:

-- Згідно з теорією семантики, -- сказала, -- слова мають предметний зміст і емотивний. Предметний стоїть у тлумачному словнику. Наприклад: "Мати -- це жінка стосовно дитини, яку вона народила. (СУМ)". Під таку дефініцію підпадає українська *мати* і російська *мать* і *матка*. Бо кожна з них є "жінка стосовно дитини..." Зате слова мають ще й емотивний зміст. Українська *мати* -- це продукт давньої, традиційної культури. Продукт своєрідний, рідкісний, неповторний. Як сяйво-авреоля, такий зміст палає над словом і дає поживу художній творчості. Вас, поете, трудно перекласти, бо Ви дуже художній.

Тут Шевченко скромно змінив тему розмови:

-- У вас цінні окуляри, -- похвалив, -- Колись я теж мав щось подібне, але трошки інкаше. Через ті окуляри я й поетом став. Було дивисься крізь них на людину, а бачиш не предметний зміст, а емотивний. Отак, глянеш на батька, а бачиш запряцьованого коня. Глянеш на політика, а бачиш хитрого лиса. А замість *матері* бачиш велике серце -- символ материнської любові.

Євген ГАРАН

УКРАЇНО, МОЯ УКРАЇНО...

(Початок у попередніх числах)

Четвер, 22-го серпня 1991. Тяжко було б описати вчорашню зустріч з родиною, а особливо з мамою. Та й непотрібно. Це ж таки дуже приватна й особиста справа. Для читачів вона цікава хіба тим, що збіглася з крахом кошмарної більшовицької системи. Те, що сталося вчора на вулицях Москви й було показано телеглядачам -- це не тільки провал ДКНС, це таки крах системи.

Цього так скоро я не очікував. Передбачав, що Державний Комітет тимчасово опанує ситуацію в СРСР і втратить владу десь аж під весну, у виборах, продемонструвавши свою неспроможність подолати загальну кризу й задовольнити дані обіцянки.

Я не врахував можливості, що в рішальну хвилину прогнилої системи і її носіїв уже не підтримають навіть елітарні з'єднання військ МВД і КГБ. А саме це й сталося. І не тільки в Москві. Що ж буде далі? Вячеслав Чорновіл, який рівночасно із нами повернувся з Києва й виступив вчора ввечері по Львівському телебаченню, запевнив народ, що перемогла демократія на чолі з президентом Росії Борисом Єльциним. Він також безперебірливо критикував Леоніда Кравчука за нерішучість, твердячи, що той повністю перекреслив себе як політичний діяч, як претендент на президента України.

Я звичайно високо ціную думку Вячеслава Максимовича, але в цьому випадку тяжко мені з ним погодитися. Чомусь не маю довіря до Бориса Єльцина і не вважаю його демократом. Сумніваюся чи націоналістична Росія Єльцина ставитиметься до України краще, ніж "інтернаціональна" Росія М. Горбачова. Щодо Леоніда Кравчука, то думка моя протилежна. В обличчі смертельної загрози Україна була безборонна. Леонід Кравчук ще не президент. В нього немає ні сили, ні влади, ні навіть повноважень скликати надзвичайну сесію Верховної Ради України. Тому його вичікувальна позиція була розумна, виважена і в даних обставинах -- єдиноправильна. В хвилину кризи Леонід Макарович Кравчук виявив себе як розважливий, холоднокровний, далекозорий політик і ці його риси народ України напевно належно оцінить...

Та будь, як буде, а нині -- ми вільні. І село моє вільне. І настав мій перший соняшний на Україні день. Хочу побути трохи на самоті. Виходжу на подвір'я. А його фактично більше немає. На ньому розмістилися сад і пасіка, і нова повітка. Зрештою й теперішня хата перероблена з колишньої комори і стайні, що були "під бляхою". Зі стодоли, шопи і кузні, які стояли за хатою й були також частиною подвір'я, не залишилось ні сліду. Все тепер "присадибний город". По війні був такий "геніяльний" наказ, щоб на жодному господарстві не стояло більше, ніж дві будівлі. Решту треба було розібрати, а матеріял віддати до колгоспу...

Не залишилось ні одного старого ясеня, яблуні чи вишні, ні одного дерева, що колись садили з татом. А вони ж снились мені донедавна. Натомість вирости нові, а серед них розкішний кущ калини на мою пам'ять... З

усього, до болю дорогого, на рідному подвір'ю залишилась одна криниця. І з неї не можна напиться студеної води, не переваривши. Воістину -- "все йде, все минає".

По обіді ми вирушили з братом оглянути село. Для мене воно видавалось колись дуже велике. Ми жили в західній, українській частині. А були ще південна -- "німецька", східна -- "кацапська" (твердо-русинська), північна -- польська, а перед самою війною з'явилась ще й південно-східна -- польських колоністів. Були, звичайно, й мішані "пограниччя", і чужонаціональні острівці у кожній частині. Єврейські родини не визнавали кордонів і однаково добре почувалися всюди. Я ж рідко показувався в польській чи "кацапській" сторонах і почувався там так, як тепер почувуюся, виїжджаючи з Канади до США чи до якоїсь Югославії. Зрештою, проїхати вночі крізь польську Лапаївку було й небезпечно, були поранені і вбиті.

Війна змінила все. Тепер село мирне й має виключно український характер. Воно вважалось "перспективним", багатим і є центром "укрупненого" колгоспу на кілька сіл. Село є електрифіковане і від кількох років -- газифіковане. Газ -- це велика побутова послуга і привілей, яким користується лиш п'ять відсотків українських сіл. Деякі, навіть більші, сусідні села досі газу не мають. Багато залежало і залежить від місцевих адміністраторів. Жаль тільки, що газ не український, не з Дашави, а десь аж з Сибіру. Але це вже залежало не від місцевих.

Йдемо по розбитій автами вулиці до центру. З одного боку -- хати, за ними городи, а з другого -- великий вигін, місце моїх дитячих забав. Він уже був розораний, але тепер знову пасуться на ньому приватні корови, кози, вівці, табуни гусей, качок і... індиків. Попід ногами, на вулиці, в подвір'ях плутаються великі кури. Такого тут і в давнину не було. З цього підтверджую висновок, що люди, принаймі в "моєму" селі, нині живуть непогано. Знаю, що редактори з Визвольного фронту за таку "ересь" пришиють мені ще один ярлик, але Бог їм суддя! За довгі роки я звик до ярликів так, як порядні патріоти до своїх нагород і медалів.

Стрічаємо чимало дітей шкільного віку. Вони переважно з міст, проводять вакації в своїх дідусів, а більше в бабусь. Усі здалека чемно вітаються християнським привітом. Старші також. Для мене це, мабуть, найбільша несподіванка від відвідин села.

Зупиняємось тут і там біля воріт, де живуть якість наші родичі. Дехто запрошує до хати. Мені ніяково, бо нікогисінько не пізнаю, не пригадую навіть імен і прізвищ. А тих, що пригадую, немає серед живих або десь далеко звідси -- у Львові, в Сибіру, в Англії, в США... Загинули всі мої двоюрідні брати. Раніше думав, що згинули, ставлячи безглуздий спротив радянській армії в липні 1944 року. Виявилось, що ні: загинули пізніше, один за одним, переважно у відкритому полі, в розкритих кривках, від куль військ "безпеки" або -- багато

гірше -- від своїх колишніх друзів, що не витримали проби, стали "стрибками" і зрадниками. Правда, майже всіх їх спіткала пізніше заслужена кара, але мене ця помста не гріє. Краще було б, якби цього всього не було. Або, якщо б пройшло інакше. Але було й пройшло саме так. Історії не замажеш і не перепишеш:

-- А як ти вижив у ці страшні роки, брате? Я ніколи в листах тебе про це не питав...

Якийсь час ми йшли мовчки. Когось минули, хтось пройшов повз нас не спиняючись. Врешті брат відповів:

-- Пригадуєш, що ти мені заповів, будучи останній раз вдома? "Будь глухий, і сліпий, і німий на все, що побачиш і почуєш навколо. І ні до кого не приставай. Ти ж бо в батьків залишається один!" Ні сліпим, ні глухим я не став. Але всі ці роки намагався бути німим і ні до кого не приставав. Я ще й нині майже німий. Розмовляю хіба з бджолами й трохи з жінкою та внуками. Так і вижив. Хоч деколи й сумнівався, чи варто виживати...

Ми вийшли на центральне сільське роздоріжжя -- Львів-Золочів і Гологори-Буськ. На південно-східному розі я прочитав: "Тут стоятиме пам'ятник, поляглим у боях з фашизмом".

І я подумав: як добре, що запізналися! Тепер це напевно буде пам'ятник усім поляглим, за волю і за неволю, без чужих і партійних атрибутів, бо більшість поляглих не мали вибору за що їм умирати. Такий пам'ятник стоятиме віки і ніхто його не знищить, бо він зживеться з цією землею, він буде тут рідний. Інші пам'ятники, майже у всіх навколишніх селах, -- усі ці сталінські танки, літаки з червоними зірками, серпи і молоти, будьоновці в гостроверхих шапках -- усе це "звучить" дуже чужо, визиваючо і навіть образливо на цій святій землі. Ніколи воно не приживеться тут і скоріш чи пізніш буде знищене.

-- Вибач, брате. Але це не був заповіт, тільки порада старшого. Хіба не гніваєшся за те, що я залишив батьків на твоїй голові? Я був певний, що не повернусь живим.

-- Не гніваюсь, але як ти це все передбачив?..

По дорозі ми захопили молодшу двоюрідну сестру Настю. Після повернення з Сибіру вона залишилась сама, правда тепер з дорослою дочкою і внуками. Один брат загинув після війни, а другий в Америці (за них родина й попала в Сибір), батьки і сестри повмирили. Йдемо на цвинтар, туди, де більшість наших спочиває. Зупиняємось біля показного Будинка Культури, побудованого за головування тата. На фасаді ще советський герб, а збоку -- майорить синьо-жовтий прапор. Дивний і несподіваний симбіоз. Така нині тим часом уся Україна. Робимо знімок на пам'ятку.

Здалека бачу єдиний давній білий пам'ятник святого Яна. Лиш хто це й чого зрізав білу колону на три-четвертих? Виявляється, що ніхто не зрізував. Вона завжди була така карлувата, хоч мені чомусь запам'яталась високою, мов пам'ятник Вашингтонові чи принаймі Міцкевичу у Львові...

Єдине місце в селі, що "не зменшилось", а значно побільшало -- це цвинтар. За час моєї відсутності він виріс з двох секцій на п'ять. Могили батька (помер у 1970 році) знайшли зразу. Вона в новітній дільниці, з гарним пам'ятником і завдяки братові добре впорядкована. По-

молилися, пожурилися, сфотографували. Інші довелося шукати в густих кущах і високих бур'янах досить довго...

В дорозі додому таки зустріли кількох, які пам'ятали давні часи. Не тужать за ними. Нині живеться краще. Як і брат, повернулись до села з міста після виходу на пенсію. Мати своє поле не хочуть. Затяжко та й обробляти нічим. До колгоспу заглядають рідко. Свого городу й домашньої птиці досить. В колгоспі працюють переважно жінки і кількох механізаторів. В інших колгоспах частина землі вже пустує. Машини перестоюють, -- бракує запасних частин, скоро не стане бензини...

Що ж буде? А хто його знає. Ті, що були при владі за комуністів, залишились при владі і нині. Демократи також не кращі. Кожен хоче чим скоріше розбагатіти, побудувати палац, дачу, купити нові жигулі... За наші гроші роз'їжджають по Європах, по Америках, по Австраліях. Дітей своїх повлаштовували. А крамниці кожного дня порожніші... І як нам шанувати ту інтелігенцію? Ось хоча б вчителі: вчора були партійні, а нині великі демократи; вчора вчили дітей, що Бога нема, а нині ці самі вчать релігії та ще й переконують, котра церква найкраща. Але почекаємо, -- хай-но прийдуть вибори!

Так, нові вибори -- це чи не єдина надія трудових верств. Але хто і коли почне вчити виборців, що не можна всіх колишніх членів компартії і всіх демократів скидати "до одної ями"? Що не можна починати заново стареньку пісню "...Хто був нічим, той стане всім", бо всі тоді стануть "нічим", як уже раз сталося? Хто роз'яснить людям, що за добру, чесну і відповідальну роботу треба керівникові й добре платити, щоб на зароблені (а не крадені!) гроші він міг збудувати за якийсь час свій "палац", купити жигулі чи мазду і поїхати відпочити куди йому хочеться?

Боюся, що без належних вияснень в пресі, на роботі, по телебаченню, людьми в що раз більшій мірі керуватиме не розум, а злоба і заздрість (щоб у сусіда корова здохла!), і розбурхані емоції -- найкращі союзники демагогів і спекулянтів, хай і з іншої мафії.

На вечерю ми запізналися й щойно довідалися, що Горбачов повернувся здоровий до Москви. Голова КДБ Крючков і його спільники з ДКНС Язов, Янаєв і Тізаков арештовані. Б. Пуго -- застрелився. Москва Єльцина святкує перемогу. Про те, що буде після свята, мало хто думає.

У хаті застали повно гостей, сусідів, родичів. Зі Золочева приїхала автом друга молодша двоюрідна сестра -- "казахстанка" (вивезли малою з родиною в 1940 році, повернулася щойно за хрущовської відлиги й кілька ще років не хотіли тут "приписати"). Прийшов єдиний на все село товариш перших шкільних років. На жаль, глухий і -- як тепер заведено -- п'яний...

Прибув зі Львова несподівано молодий депутат Обласної Ради Анатолій Недільський з дружиною-красунею, нашою далекою родичкою. Хотів би взяти інтерв'ю для газети "За вільну Україну". Домовилися на понеділок у редакції.

До Львова я виїжджаю завтра вранці.

А мама, дорога мама, тримається знаменито як на свої 92 роки. І при мені не плаче. Тільки дивиться і повторює: "То це таки ти, Мар'ян. Це таки ти. Боже, і

чим я заслужила, що дочекалась цього дня!"

Пам'ять у неї краща, ніж у мене. І читає дрібний газетний шрифт без окулярів. "...Пам'ятаю, як приїхали з району, скликали все село, щоб люди нас засудили за тебе. Мали вивезти на Сибір... І що тільки вони на тебе не наговорювали! Татові той з НКВД навіть слова не дав. "Сідай!" -- гримнув. Хоч тато був тоді Головою. Змусили. Але й ті з лісу його поважали... А я дуже посердилась, не витримала і розкричалась: "Все це брехня! Чого ви за нього вчепились? Моя дитина ніколи нікому нічого злого не вчинила. Нікого не образила навіть словом. Його любили і поважали... Посвідчіть, люди, що правду кажу!"... Не знаю, де те красномовство в мене взялося. І люди посвідчили, що бачили, як тебе німці забрали. І нас не засудили. І дали нам спокій.

Твої ...колеги були добрі до нас. Вони завжди нам помагали поки жили. Ой, що тут діялось, сину. Добре, що тебе не було..."

Тоді подивилась на мене так, ніби чекала й моєї щирої сповіді:

-- А чого ти завжди був такий сумний і мовчазний? І чого так пізно і тихо приходив до хати, і завжди з городів, ніколи від вулиці? Я не спала, сину. Тільки вдавала, що сплю...

Ну, а що я можу відповісти?

-- Я рідко приїжджав, мамо. Засиджувався у дівчини. Була поліційно-військова година. Небезпечно було ходити вулицями... Ну, давайте, спробуємо спати.

Легко сказати, -- "спати". Не спалось тоді, не спиться й сьогодні. Чи маю сказати врешті, що ще в той час запідозрював окружного провідника Служби Безпеки в таємній праці для трьох сторін? (ОУН -- Гестапо -- НКВД). Чи варто казати, що тепер підтвердилось те саме й щодо тодішнього повітового провідника? Хотів піти до нього і запитати впритул: чи не з цим була зв'язана провокаційна езекуція на Білій Горі в 1941 р.? Чи не вони розкрили місце постю Головного Військового Штабу УПА, що знаходилося серед широких піль всього сім кілометрів звідси? І скільки нашого цвіту лягло в невідомі могили через їх запопадливість?

Та цур йому. Хай займаються цим ті, кому це доручено, хто з цього "хліб їсть". Скоро розкриють архіви КДБ і правда вийде наяв...

(Закінчення в наступному числі)

ПРОСИМО ПОПРАВИТИ

В грудневому числі "Нових Днів", у статті-інтерв'ю "Українські військові відзнаки", стор. 26, Хрест Українського Козацтва (з мечами) поміщено неправильно й без підпису. Просимо вибачити за цей прикрий недогляд. -- Ред.

ЗАЯВА ЦЕНТРАЛІ КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Центрاليا Конгресу Українців Канади в імені одного мільйона українців канадців вітає всіх громадян України з нагоди відродження Української Незалежної Демократичної Держави.

День референдуму став загальнонародним святом, -- святом здійснення історичної мрії українського народу.

Центрاليا Конгресу Українців Канади рівнож вітає нововибраного Президента України, Високостойного Леоніда Макаровича Кравчука та пересилає йому найщиріші побажання кріпкого здоров'я витрвалости.

Настав час єднання діаспори із відновленою Українською Державою.

Конгрес Українців Канади побудований на християнських, самостійницьких й демократичних засадах, працюватиме для розвитку демократії в Україні. Настав час державного будівництва України і КУК сподіється встановити дружні взаємини з владою України. КУК сприятиме, щоб між Канадою та Україною розвинулися якнайкращі дружні дипломатичні, економічні, культурні й наукові зв'язки.

У Видавництві "Вільна Думка" вийшов виправлений і доповнений роман "Нездоланні" Юрія Буряківця. Книга, формату 6х9, має 680 сторінок друку. Ціна люксового видання в твердій обкладинці -- 25 дол. Замовляти "Нездоланні" у автора:

MR. YURY BURIKIWEC,
77-13 -- 170 STREET,
FLUSHING, N.Y., U.S.A. 11366

"НА РУЇНАХ МИНУЛОГО"

На книжковому ринку появився роман Євгена Слонівського "На руїнах минулого" в трьох томах (разом 820 стор.), виданий, під маркою Об'єднання Українських Письменників "Слово", видавництвом "Елефант" в 1990 р. Всі томи добре оправлені в м'яку обкладинку міцного паперу. Перший том висвітлює громадянську війну в Україні. В цьому ж томі надруковані дві прихильні рецензії: 1/ Митроп. Іларіона, 2/ Проф. А. Степового; 2-ий том пов'язаний з перебігом подій доби НЕП-у; 3-ій том присвячений повстансько-визвольній боротьбі укр. народу та її розгромів більшовиками. Ціна трьох томів: \$42.00 (канадійських), включно з пересилкою для канадців, а для інших країн \$42.00 в американській валюті. Звертатись на адресу:

Elephant Publications,
1111 Davis Drive, Suite G5-117
Newmarket, Ontario,
Canada L3Y 4P5.

Євген ШТЕНДЕРА

КОСТЬ ГІММЕЛЬРАЙХ -- КОМАНДИР УПА

В далекій Австралії 4 вересня 1991 р. помер колишній старшина УПА й громадський та політичний діяч Кость Гіммельрайх. Залишив він у смутку дружину Левантину, дочку Лесю, сина Юрка і їхні родини.

Кость Гіммельрайх народився 22 грудня 1912 р. в родині ветеринарного й медичного лікарів в Івангороді на Чернігівщині. Його родина згодом перенеслася до Києва, де Кость здобув середню освіту й закінчив Зоотехнічний інститут. В армії закінчив артилерійську військову школу зі ступенем старшого лейтенанта. Після військової служби він працював науковим ляборантом в Інституті гідробіології Академії наук, згодом закінчив аспірантуру й 1941 р. став старшим науковим співробітником Академії. Коли вибухла війна він був покликаний до армії, боронив Київ і після київського оточення попав у німецький полон.

За німецької окупації жив у Києві, де був активним діячем протинімецького підпілля в рядах ОУНм. Коли зближався фронт, Кость Гіммельрайх подався з родиною в Галичину. Там влітку 1944 р. він став командиром партизанського відділу, що його організувала ОУН в околицях Волосатого пов. Турка в Карпатах. Проте під тиском воєнних подій цей відділ самоліквідувався. Кость Гіммельрайх з групою старшин пробрався за фронт до старшинської школи УПА під командою пор. Федора Польового ("Поля"), а його дружина з дітьми подалася з іншими втікачами в Західну Європу.

ГК УПА ген. Роман Шухевич призначив К. Гіммельрайха командиром відділу особливого призначення УПА-Схід. Цей відділ К. Гіммельрайх зорганізував з решток загону ком. "Бистрого" УПА-Південь, придніпрянської сотні під ком. Петра Миколенка ("Байди") й поодиноких придніпрянців з інших галицьких відділів УПА. Завданням цього відділу було перейти з весною 1945 р. в Київщину й там діяти, щоб мати вплив на події в столиці. В той час припускали, що війна може затягнутися й може дійти до революції в СРСР, чи до конфлікту між СРСР й західними союзниками. Реорганізувавши відділ, К. Гіммельрайх діяв в лісах над Збручем і Серетом в околицях Чорткова, підготовляючись до весняного рейду в Київщину. Весна 1945 р. принесла закінчення війни, зміну плянів командування УПА й частинну демобілізацію кадрів УПА. К. Гіммельрайх вирішив звільнитися з УПА й продістатися до своєї родини в Західній Європі.

1946 р. К. Гіммельрайх добився до своєї родини в західній Німеччині. Там він став активним в українському громадському й політичному житті. На початку 1951 р. він виїхав з родиною до Австралії, де вони оселилися на постійно. Дещо влаштувавшись в Австралії, він був дуже активний в українському громадському й політичному житті. Передусім він був діяльним у Союзі

Об'єднання Українців Австралії (СОУА) й Українській Революційній Демократичній Партії (УРДП), в якій він був членом Центрального комітету й секретарем крайового комітету в Австралії.

Кость Гіммельрайх був також працівником пера, автором збірок поезій й оповідань, споминів і багатьох статей в пресі. На жаль, майже весь його неопублікований літературний доробок пропав у пожежі їхнього дому. Лише дещо з цього вдалося йому відтворити, бо наприкінці 1970 р. він дістав удар (крововилив у мозку), через що втратив зір й частково пам'ять. Ще за доброго здоров'я почав писати спогади, але їх не закінчив. Ці його мемуари були надруковані у видавництві "Літопис УПА" під заголовком "Спогади командира відділу особливого призначення УПА-Схід" (15 том "Літопису УПА") у 1987 р.

Весь свій вік на чужині він мріяв про Україну і її волю. Тож дуже врадувався, коли довідався, що 24 серпня проголошено в Києві самостійну українську державу. Був він тоді з дружиною і зятем на вакаціях і уявив собі, що він на вакаціях в Україні. Десять днів пізніше Кость Гіммельрайх ("Кий", "Шелест") помер.

Вічна йому пам'ять! □

КРЕДИТОВА СПІЛКА
« БУДУЧНІСТЬ »

ДЛЯ ВАШОЇ ВИГОДИ ТА ПОСЛУГ

- дарові обслуги за електрику, газ і телефон
- едукційні та пенсійні конта
- термінові депозити
- реєстраційні пенсійні пляни
- моргеджові позики і особисті позики
- позики на авта
- лінія кредиту
- вогнетривалі скриньки
- грошові перекази
- подорожні чеки, чеки з Вашим прізвищем та адресою і багато більше!

(Централа)

2280 BLOOR STREET WEST, TORONTO, 763-6883

140 BATHURST STREET, TORONTO, 363-1326

4196 DIXIE ROAD, MISSISSAUGA, 238-1273

221 MILNER AVE., SCARBOROUGH, 299-7291

Звертайтеся до нас завжди з повним довір'ям.

ЗУСТРІЧ З ГЕН. Т. ЧУПРИНКОЮ

На початку січня 1945 року І. Чубчик, я й "Гайовий" (Ростик) виїхали на розшуки ГВШ *. Ніч за нічю, здебільшого саньми, ми мандрували від села до села не менш як тиждень. Зв'язки й підпільна розвідка діяли прекрасно, а тому жодних перешкод не було. Пригадати тепер мені той шлях неможливо. Усі зв'язки були в руках І. Чубчика. Я й "Гайовий" були немов би пасажир. Але в основному ми кружляли навколо Бережан.

Однієї ночі ми заїхали на якийсь хутір, засипаний снігом, де мали зустріч з "Кригою". Думаю, що це був хтось із політичного керівництва ГВШ. Після зустрічі з "Кригою", ми ще деякий час продовжували свої мандри по зв'язках. Нарешті в селі Тростянець, залишивши мене й "Гайового" під опікою місцевої боївки, І. "Чубчик" поїхав на зустріч з ген. Т. Чупринкою. Він повернувся з тієї зустрічі з новиною, що вже має призначення до мобілізаційного відділу ГВШ. Моя зустріч з головним командиром УПА, ген. Т. Чупринкою була також устійнена і мала відбутись наступної ночі десь поблизу Тростянця. По нас мав з'явитись зв'язківець штабу.

-- Для тебе є дві пропозиції Головного Командира -- залишитись при штабі на ще неустійненій функції, або перебрати команду над відділом особливого призначення.

-- А як з "Гайовим"? -- запитав я.

-- Думаю, що якщо ти перебереш команду відділом, то він може лишитися з тобою.

-- Ну, то я переберу відділ. Та що це за "особливе призначення"?

-- Докладно не знаю. Це не есбівська робота. Це суто військове призначення, про яке тебе поінформує Головний Командир при вашій зустрічі. От, якби ти залишився при штабі, то ми були б разом.

-- Ні, Іване. Шкода розлучатись. Але якби й "Гайовий" був з нами, то все одно я волю перебрати окремо діючий відділ, ніж бути при штабі. Поперше, я не штабовик. А подруге, люблю сам думати, а не просто виконувати накази.

-- Дивна логіка. А хіба, будучи командиром окремо діючого відділу, ти не муситимеш виконувати накази?

-- Звичайно, мушу. Але шляхи виконання наказів залежатимуть від моїх особистих здібностей та обставин. За командира окремого відділу ні один штаб рішень не зробиць. Також жодному штабові не потрібен командир, що лише сліпо здатний виконувати накази. Ініціатива у війні, а тим паче партизанській -- це конечна передумова успіху.

-- Твоя справа. Подумай добре, поки ще є час.

Наступного вечора з'явився зв'язківець з двома резервовими кіньми. Спочатку на Тростянець ми їхали по протоптаній саньми дорозі. По якійсь годині швидкої їзди нас зупинила застава. Зв'язкового змінено й далі ми вже їхали полями навпростець. Ще одна застава у якійсь балці, і знову зміна зв'язкового. Нарешті ми зупинилися коло окремої хати.

Кімната, в яку мене й "Чубчика" впровадив стійковий, була ледве освітлена двома лампадками, що блима-

ли під образами над головою ген. Т. Чупринки. На наш привіт ген. Т. Чупринка відповів коротким "Слава" і запросив сісти. У дружній розмові, на короткі запити про мій військовий вишкіл та обов'язки, які я виконував під час фронтової війни з німцями, я відповідав коротко. Закінчивши опит декількома запитам про мої родинні обставини, ген. Т. Чупринка зажадав відповіді на ті дві можливості, що мені їх переказав "Чубчик". Почувши про моє рішення перебрати відділ особливого призначення, він посміхнувся й завважив:

-- З того, що я знаю про час від інших, я й не сподівався іншої відповіді. Отож призначаю вас командиром відділу особливого призначення.

Загальну ситуацію й мої завдання він визначив приблизно так. Фронтові операції ведуться тепер на підступах до кордонів гітлерівської Німеччини. Війна може закінчитись скоро, але може ще потривати довго, бо ж треба сподіватися, що німці будуть боронити завзято свою землю. Якщо війна затягнеться, нам треба брати до уваги можливість революції в СРСР. Також нам треба вчислити можливість конфлікту між СРСР і альянтами, бо ж СРСР, не зважаючи на міжнародні зобов'язання, розгромлює політичне життя окупованих ним країн Середньої Європи й багнетами заводить у них комуністичну тиранію. Тому ми повинні бути готові на ці можливості. Передусім в околиці Києва ми повинні мати сильний повстанський загін, силою бодай полку, який мав би вплив на настрої столиці, а в сприятливій ситуації зайняв столицю Київ. Це й буде ваше головне завдання.

Тоді ген. Чупринка запитав мене, що я думаю про цей відділ і чи маю якісь вимоги.

Я відповів, що відділ для боротьби за Київ повинен складатися передусім з наддніпрянців. Вони найкраще розуміють місцеві умови й місцеве населення. Так само населення буде з більшим довір'ям ставитися до "своїх". Це теж виб'є аргументи більшовицькій пропаганді, що мовляв "галицькі буржуазні націоналісти" роблять тут заколоти.

Ген. Чупринка відповів приблизно так:

-- Власне ми брали це все до уваги. Основою вашого відділу буде колишній наддніпрянський загін, тобто полк, під командою "Бистрого" **, що втратив свого командира. Щоправда, цей загін мав великі втрати й тепер, мабуть, не начислює й куреня. В цьому загоні є найбільше вояків з Кам'янець-Подільської та Вінницької областей, але є також вояки з інших областей України. На злуку з цим загоном уже відійшла наддніпрянська сотня, що діяла під командою "Байди" в Дрогобицькій області. До вас спрямуємо також охочих наддніпрянців з інших відділів УПА. Вони найкраще підходять до визначеного вам завдання. Можете поповнити свій відділ теж місцевими вояками. Якщо буде доцільним, можете побільшити відділ до загону, тобто полку. Але пам'ятайте, -- що більший відділ, то тяжче його прохарчувати й маневрувати між ворожими силами. Ви будете підпорядковані безпосередньо ГВШ УПА. До весни

ПРОЩАЙ, ВІТАЛІЮ ДРУЖЕ!

Ще 30-го жовтня 1991 року помер в Англії від серцевого приступу після операції Віталій Петрович Бендер. Помер несподівано в досить молодому віці, на 69 році життя. Покійний залишив у смутку дружину Марію, сина Юрія, дочку Тетяну і велику когорту друзів-однодумців та шанувальників свого таланту в усьому світі. Віталій Бендер на протязі довгих років був близьким співробітником "Нових Днів", тож усі читачі знають його як талановитого письменника, цікавого журналіста й розумного коментатора.

Він народився 5-го січня 1923 року в селищі Слов'яносербське, Луганської області на Донбасі. Ще до вибуху війни закінчив середню школу й з педагогічного інституту був покликаний до Червоної армії. Після короткого військового вишколу брав участь у фронтових боях, пережив сталінградську епопею, був двічі поранений і при наступі Червоної армії в 1943 році потрапив в оточенні до німецького полону.

Віталій Бендер знав добре, що сотні тисяч радянських полонених загинули з голоду, хворіб і знущань у німецьких таборих воєннополонених. Тож, щоб обминути таку долю, зголосився добровільно до дивізії "Галичина" й до закінчення війни ділив з нею всі добрі, а переважно лихі епізоди.

Ще за дротами в англійському полоні в Ріміні, Італія, почав писати до таборових видань популярні нариси і оповідання. Від 1946 року вийшли друком його повісті "Марко Буджа", "Навздогін за ворогом", "Вечірній гість" й спогади та нариси "Станція Пугаловська" (1984) і "Фронтові дороги" (1987). Особливо популярним серед читачів став його роман "Марш молодості", про останні дні дивізії "Галичина" на фронті.

Проте, ще популярнішим він став як автор коротких оповідань, нарисів, актуальних статей, репортажів, рецензій і фейлетонів. Друкував їх спочатку в газетах "Українська Думка" і "Час", а від 1950 року переважно в новоульвівських "Українських вістях". Я помітив широкий діапазон зацікавлень Віталія Бендера, його ерудицію й свіжість та оригінальність викладу й "загітував" його до новоствореної молодіжної організації ОДУМ та до співпраці в журналі "Молода Україна". З того часу й почалася наша довголітня дружба через океан. Менш більш тоді ж звернули на нього увагу провідники Української Революційно-Демократичної Партії й запросили приїхати з Англії до Німеччини редагувати півтижневик "Українські вісті". Цю газету він редагував у роках 1954-57 аж до свого одруження в Англії. Рівночасно допомагав редагувати партійний орган "Наші позиції", "Ми ще повернемося" та інспіровану УРДП російськомовну газету "Освобождение". Часто писав передові статті й відгуки на проблеми дня. Редакторська робота забирала йому багато часу, а його більше манила творча письменницька праця.

Повернувшись до Англії, понад 25 років працював у БіБіСі як радіо-журналіст перекладач, але при тому не залишав своєї літературної праці й співпраці з багатьма українськими демократичними періодиками ("Нові Дні", "Молода Україна", "Всесвіт", "Свобода", "Україн-

ський Голос", "Вісті Комбатанта", "Українські вісті" і інші). Писав під різними псевдонімами і криптонімами, як В. Дончак, О. Кей д'Е, В. Токар, Ст. Петелько, Ол. Райт, Студент, Обсерватор, П. Р. Бендя та інші.

Від 1960-их років Віталій Бендер постійно вибирався членом Центрального Комітету або Секретаріату УРДП, де очолював переважно інформаційний або ідеологічний відділ. Багато його писань викликали широкі й не завжди схвальний відгомін, значно спричиняючись до розворушення нашої застояної й часто нерезальної політичної думки.

Віталій Бендер не мав властивого багатом з нас почуття меншевартості, глибоко вірив в українську людину, не був позбавлений людяного гумору, тому співпрацювати з ним і навіть дістати лист від нього завжди справляло велику приємність.

Після його виходу на пенсію, робились старання, щоб він переїхав з родиною на постійно до Америки й став редактором "Українських Вістей", "Українського Голосу" або "Нових Днів", але з того нічого не вийшло і вже не вийде.

Прощай, незабутній Друже! Пам'ять про Тебе залишиться з нами назавжди.

Мар'ян ДАЛЬНИЙ

ПОСИЛКИ НА УКРАЇНУ!

Фірма „Українська Книга“ в Торонто писали договір про висланні посилки — подарунків канадців та організації проживаючим в Україні. Українська книга — це не тільки книги, а й інші платіжні документи, митні, поштові та інші документи, які можна оплатити канадськими доларями. **УВАГА! Без шкідливих виробів, взуття і деякі продукти харчування БЕЗМИТНІ!**

Українська книга має філіали у Вінніпегу, Торонто, Ванкувері, Монтреалі.

Українська книга,
962 Блур стріт, захід,
Торонто, Онтаріо. М6Н 1Л6.
Телефон — (416) 534-7551.

Ukrainska Knyha,
962 Bloor Street West,
Toronto, Ontario. M6N 1L6.

ЛАСКАВО ПРОСИМО!

ВІДРОДЖУЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОBOB'ЯЗОК ПЕРЕД МАРКІЯНОМ ШАШКЕВИЧЕМ

Можна заслужено привітати ініціаторів відновлення в 1991/92 шкільному році цілоденної Української Школи в Перемишлі. Вони для неї влучно підібрали найбільш відповідного патрона-батька відродження Західної України -- Маркіяна Шашкевича.

Саме у 1991 році припадає кілька округлих річниць, пов'язаних з цим великим ім'ям: -- стовісімдесятиліття від дня народження, століття від перенесення тлінних останків пробудителя Галичини на кладовище до Львова і вісімдесятиліття від побудови пам'ятника на Білій Горі у Підліссю. Тож перемишляни живуть в згоді з українською історією і не забувають про того, хто перший їхнім предкам показав ясно могутню силу рідної мови, як виховного засобу, вказав шлях по якому повинна крокувати Західна Україна.

Маркіян Шашкевич -- глибоковіруючий священик, наскірзь етична і високо моральна людина, талановитий педагог і майстер слова -- мав надзвичайно вразливе на добро і красу серце і співчуття до покривджених. Завдяки цим рисам його характеру, йому вдалося з чутливістю і з великою теплотою промовити до свого народу, до його переконання, щоб зняв із себе одягу покірливого раба. Шашкевич підняв його на п'єдестал повноцінної людини, яка оформлює свої переконання і розвиває беззастанно свою національну духовність надбаннями найкращих поколінь, які стреміли до волі і змагалися за краще майбутнє.

М. Шашкевич народився в селі Підліссі, в домі свого діда о. Авдиківського, в 1811 році. Його батько також був священиком у недалекому Княжому. Підлісся невеличке село, втулене між лісом і Білою горою на яку змалку любив підніматися Маркіян. З нагоди століття його народин, на Білій Горі в 1911 році поставлено величавий пам'ятник. На вершці гори висипано курган, а на ньому поставлено залізний хрест, висотою 25 метрів.

Комітет будови цього пам'ятника очолив о. Володимир Кальба, який після торжественної Богослужби і посвячення в присутності народу сказав таке: "Цей пам'ятник хай завжди нагадує нам ім'я й ідеї Маркіяна. Оця гора з пам'ятником Маркіянові хай стане посестрою Тарасової могили й сюди хай спішить кожен, щоб зачерпнути віри й надії на кращу долю нашого народу. Високо піднесене знам'я хреста хай благословить увесь український нарід -- дійти через хрест до воскресіння".

Від того часу щороку приходиться вдячний народ на прощу на Білу Гору, спом'янути і поклонитися своєму національному батькові *. У селі ще ростуть Маркіянові кременні дуби, поруч зберігся ще колодязь із "журавлем" з кришталю чистою водою, про яку писав поет: "Не так щастя, як тої води душа моя прагне". В селі існує меморіальний музей, а біля Гори будується тепер парк-заповідник Маркіяна.

Освіту здобував Маркіян у Золочеві, Львові і в Бере-

жанах. Від наймолодших років любив писати поезію на різні урочистості батькам і знайомим, спочатку польською мовою. Згодом поезія Маркіяна набирала щораз ширшої тематики і стала основою західноукраїнського друкованого слова. Після закінчення гімназії Маркіян вступив у духовну семінарію у Львові на філософський факультет. Але тут не обійшлося без пригод. Молодий енергійний Маркіян зорганізував студентів і самовільно пішли на прогульку по місті, за що Управа семінарії виключила його із списку студентів.

Це той період в якому Маркіян сильно працює над собою, читає, передумує історичні процеси. Найміцніше враження на нього зробила збірка пісень Михайла Максимовича і "Енеїда" Івана Котляревського. Захопився молодий талановитий юнак ідеєю українства, сам наполегливо починає збирати по Західній Україні народні пісні, перекази, прислів'я, приповідки, замовляння, казки й добре обзнайомлюється з тодішньою ситуацією рідного народу.

По смерті батька в 1833 р. Маркіян вступив удруге до семінарії в якій тоді панував сильний польський дух. Тут він висувається на своєрідного провідника молоді, упорядковує альманах "Сини Русі", написав вірш "Голос Галичан" чистою народною мовою. Він перед духовною старшиною, питомцями і численно запрошеними гістьми в семінарському музеї виголосив полум'яну промову живою українською мовою. Організує до цієї праці своїх товаришів і вони дають ряд проповідей у львівських церквах рідною мовою.

Атмосфера в тодішній Галичині була майже такою як в Перемишлі нині, після недопущення шовіністичними елементами Польщі греко-католиків до їхньої катедральної церкви. Цей відвертий шовінізм має свої глибокі коріння. Досить згадати баланс з Холмщини, де на 1.08.1914 року було 389 церков, а до 1939 року -- залишилось 51. Наприклад, в 1938 році зруйновано церкву в Щебрешині, збудовану ще в 1184 р. -- одну з найстарших пам'яток церковного будівництва. В єпископському соборі в Холмі в підземеллях порозбивано гроби єпископів в 1918 році, знищено цвинтар, а собор так, як і в Перемишлі, переіменовано на костюл. Тільки в Холмській окрузі санаційна влада Польщі роздала колоністам 17,000 гектарів поцерковної землі і багато іншого майна. В наслідок страшної диверсійної діяльності т.зв. акції "Вісла" в 1947 році всю етнічну територію, де жило від віків українське населення, обернуто в руїну, жак і попелище. Відбувалися речі, які важко собі уявити. В білий день, на очах матерей військові вбивали дітей, часто на очах дітей вбивали їхніх батьків, бабусь і дідусів. Людей насильно виселено, а їхні господарства наділено новим колоністам, або місця поросли бур'яном. Знищено наші церкви, монастирі, школи, пам'ятники української культури, бібліотеки, закатовано численних українських патріотів. Відновлено погітлерів-

ський лагер в Явожні біля Кракова і призначено його для українців, яких туди посилала акція "Вісла". Настав повний застій у житті українців в Польщі. Щойно в результаті сучасної полегли вдалося відновити біля Перемишля в Пікуличах могили січових стрільців, в Млинах відновлено пам'ятник на могилі композитора о. Михайла Вербицького, на кладовищі в Перемишлі відкрито пам'ятник поетесі Уляні Кравченко, в Малковичах зроблено пам'ятник на могилі 156 замордованих українців в 1946 році польськими бандами. Два останні пам'ятники українська громада завдячує Товариству "Надсяння" у Львові.

В рамках цієї полегли, після довгих років старань вдалося відновити в 1991/92 шкільному році цілоденну українську школу ім. М. Шашкевича в Перемишлі, йдуть намагання в справі повернення українського майна, яке в наслідок злочинної діяльності акції "Вісла" змінило свого правного власника.

А як виглядала Західна Україна напередодні Маркіяна Шашкевича? Після т.зв. розбору Польщі в 1772 році вона дістається під володіння Австрії в стані повної економічної й культурної руїни. Не було тут шкіл, не було національної свідомості. Народ жив у безпросвітній темряві, лише австрійські володарі виявили деякі зусилля поправити цей стан.

Для піднесення освіти серед українців в 1774 році у Відні при церкві св. Варвари відкрито духовну семінарію і дозволено також, щоб на двох відділах університету у Львові (теологічному й філософському) навчання українців відбувалося українською мовою. Ці виклади звалися "Руським Інститутом". Однак через нестачу свідомих і кваліфікованих педагогічних сил в 1808 році припинено діяльність інституту і знову в зневагу попала мова нашого народу.

Різкий поворот наступає лише з появою Маркіяна Шашкевича. Закінчивши духовну семінарію в 1838 році і працюючи по церквах Львівщини, Шашкевич продовжує освітню працю серед народу. Ще будучи студентом спільно з Я. Головацьким та І. Вагилевичем zorganizував гурток, який названо "Руською трійцею", до якого рівнож належали: Г. Ількевич, І. Білинський, Ф. Манчике-

вич, М. Козловський, А. Величковський та інші. Вислідом їх діяльності під керівництвом М. Шашкевича була поява "Русалки Дністрової", а головне "Зорі" з 1834 року. Ці видання мали вагомий вплив на відродження й розвиток української літератури в Галичині.

Шашкевич умів своїм запалом і глибоким переконанням з'єднувати інших, будити у них віру і захоплення для високих поривів. Найкращий вислів дає він у своєму описі: "Віра серця мого, як Бескид, твердо постановилась на любові; смуток твій знидіє, а радість сліди його позмітає, а сумна північ буде ясным полуднем і звеселишся, а око твоє заблещить зінчикою в бурній пільмі життя твого і огорнешся зоревою світою, тихомиря і линяє над тобою милість Божая, бо надія із серця твого не втікла, не видреш любови і віри не видреш, бо руське ми серце та й віра руська".

Віру в Бога, християнські засади і глибоку національну свідомість, любов до свого народу висловив Шашкевич у своїм раннім вірші:

*Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила,
Чому ж мова їй не мила,
Чом ся не встидати маєм,
Чом чужую полюбаєм?*

Він прямо закликає і динамізує своє середовище:

*Дайте руки, юні друці,
Серце к серцю най припаде,
Най щезають тяжкі туці,
Ум, охота най засяде.*

*Разом, разом. Хто сил має,
Гонить з Руси мряки тьмаві.
Зависть най нас не спиняє,
Разом к світу, други жваві.*

Іван Франко, досліджуючи творчість Шашкевича твердить, що крім кількох інтимно-ліричних поезій ("До милої", "Туга за минулим", "Думка"), перевагу мають вірші патріотичного характеру, до них можна зачислити: "Руська мова", "Дайте руки", "Слово до чителів

ШВИДКО І ДЕШЕВО, "КОБЗА" ПЕРЕШЛЕ НА УКРАЇНУ:
ВІДЕОКАМЕРИ, ВІДЕОМАГНІТОФОНИ, КОПІЯРКИ, ФАКСМАШИНИ,
ТЕЛЕВІЗОРИ, КОМП'ЮТЕРИ, АВТОМОБІЛІ, МЕДИКАМЕНТИ, ХАРЧІ,
НОВІ І ВЖИВАНІ РЕЧІ

ЗАВІТАЙТЕ ДО "КОБЗИ"! ЧЕКАЄМО НА ВАС!

3253 LAKESHORE BLVD. WEST, TORONTO, ONTARIO M8V 1M3

TEL: (416) 253-9314

FAX: (416) 253-9515

Travel & Tours

626019 ONTARIO LTD.

СПЕЦІАЛІЗУЄМОСЯ У ПОДОРОЖАХ НА УКРАЇНУ.

МАЄМО КВИТКИ НА ВСІ АВІАЛІНІЇ
ДО БУДЬ-ЯКОЇ КРАЇНИ СВІТУ

TEL: (416) 503-0530

3253 LAKESHORE BLVD. W., TORONTO, ONT. M8V 1M3

тереном ваших дій буде Третя тернопільська воєнна округа УПА "Лисоня". Покищо основним вашим завданням буде реорганізувати й перевишколити цей відділ. На весну ж, як усе буде в порядку, готуйтеся у рейд. Це й буде ваш відділ особливого призначення та його завдання.

З'ясувавши ці питання, генерал запитав: -- Чи ви вірите в революцію в СРСР, або в конфлікт СРСР з альянтами? -- Проте побачивши, що я завагався, як маю відповісти, він відповів сам: -- Мабуть ні. Бо якби вірили, то, мабуть, не висилали б родини на захід. Я також не вірю. Проте у війні трапляється не тільки ймовірне, але також неймовірне. Наприклад, революція в Росії і Австро-Угорщині. Тому ми повинні мати пляни на всі можливості й заздалегідь організувати засоби для їх реалізації.

На моє запитання про долю відділу, якщо не буде радянсько-американського конфлікту чи перспектив на революцію, генерал відповів, що про це будемо думати пізніше.

На цьому наша розмова закінчилась і ми підійшли до дверей. Тиснучи мою руку на прощання, головнокомандувач додав:

-- Щастя Боже, друже командире, зустрітися в Києві!

Відчувши неофіційну нотку в його голосі, я не міг утриматися, щоб не відповісти жартом:

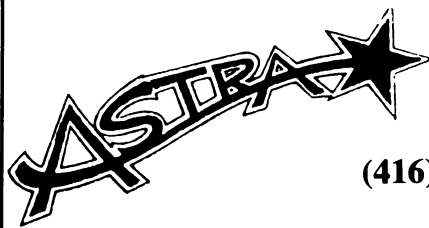
-- Якщо візьмемо Київ, то хтось з нас буде маршалом!

На це ми всі троє розсміялися, ще раз потиснули один одному руки й розійшлися.

("Літопис Української Повстанської Армії", т. 15)

* ГШВ -- Головний Військовий Штаб УПА -- Ред.

** За описами деяких боїв загону "Бистрого" -- дивись у "Коротких описах боїв групи УПА "Лисоня", передрукованих у 12 томі "Літопису УПА" Третя подільська воєнна округа УПА "Лисоня". Автори "Коротких описів боїв" називають загін "Бистрого" куренем УПА Кам'янець-Подільщини під командуванням к-ра "Бистрого". Ці описи стосуються боїв у жовтні й листопаді 1944 р.

Tel:

(416) 763-1093

MEAT PRODUCTS LIMITED

Specialists for over thirty years

- Найкращої якості м'ясні продукти власного виробу;
- Вареники, флячки, квашена капуста та інші європейські ласощі;
- Замовлення на весілля та на інші прийняття;
- Говоримо по-українськи;
- Власник Е. Рембач до Ваших послуг.

2238 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1N6

ARKA LTD

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Книжки, журнали, часописи, шкільне та бюрове приладдя, різьба, вишивки, нитки, панама, образи, вишивані блюзки, кераміка, платівки та касетки, друкарські машинки, обручки й заручинні перстені, різдвяні та великодні прибори, великий вибір дарунків.

575 Queen St. West. Toronto, Ont.
Tel.: (416) 366-7061 Canada M5V 2B6

Complete
Home
Comfort!

- Автоматична, контрольована комп'ютером доставка оливи
- 24 години, 7 днів тижнево радіодиспетчерська обслуга
- Продаж і обслуга домашнього опалювального устаткування
- Обслуговуємо Торонто, Ошаву і околиці
- Все фінансуємо на догідні сплати.

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Road, Toronto M8Z 2X3,

Tel.: 232-2262

ВИ МОЖЕТЕ ПЛАТИТИ БЕЗКОШТОВНО У COMMUNITY TRUST CO. 2299 BLOOR ST. W.

руського язика", "Побратими", "Лиша доля" та інші.

Історична тематика виступає у віршах: "Хмельницького обступлення Львова", "О Наливайку", "Болеслав Кривоустий", брошура спрямована проти введення латинської абетки п.з. "Азбука і Абецадло". Шашкевич переклав частину "Слова о полку Ігоревім" та цілі розділи святого письма на народну мову. Вже після смерти Шашкевича Я. Головацький видав його "Читанку" для дітей в 1850 році.

Літературна спадщина М. Шашкевича не багата, але своїм змістом вартісна і різnorodна. Ця різnorodність має свою узasadнену основу, як найголовніше бажання ввести українську мову в усі ділянки народного життя.

В цілому творчість М. Шашкевича має романтичний характер. Виявлений він у прославлені минувшини, у доборі незвичайних подій, грізних краєвидів, таємничих тем, народних вірувань.

Не зміг зреалізувати своїх планів М. Шашкевич за порівняно короткий час, бо лише 32 роки життя. Смерть забрала його 7 червня 1843 року з культурного життя українського народу. Не стало провідника, що захоплював будив енергію, захоплював українську інтелігенцію до праці. Помер Шашкевич від туберкульозу, який був тоді дуже грізною і смертельною хворобою. Відійшов той, хто творив в час найбільшої драми нашого національного життя. Як добрий господар, він у дні великої негоди не переставав вірити в майбутній врожай своїх плодів! Шашкевич був душею лірик. Надзвичайно захоплювався і любив музику, яка без слів може висловити те, що збагачує уяву. Знав напам'ять безліч українських пісень.

Краса мови, пісні і музики, -- казав він часто на своїх проповідях -- є функціями любови та щастя. Щастя не вмирає разом з нами, особливо тоді, коли воно встигло стати щастям інших. Цей девіз Маркіян застосовував у щоденному житті, щоб його праця і пориви перетворювали і його земляків у зрілу, цивілізовану націю.

Студенти так в минулому, як і тепер належать до того авангарду, який вміє підхоплювати найосновніші ідеї з життя. В 1880 році група студентів Львівського університету, у празник св. Івана Хрестителя вирішила поїхати відвідати могилу Маркіяна Шашкевича у Новосілках. Вони довідалися, що тіло його спочиває у позиченій мурованій гробниці місцевого дідича. Студенти закупили вінок на могилу і попросили місцевого пароха о. Володимира Рожеєвського відслужити парастас в присутності цілої парафії. У своїй проповіді о. В. Рожеєвський широко з'ясував значення М. Шашкевича в житті народу. Від того часу стало вже доброю традицією, що на св. Івана Хрестителя студенти і Товариство "Просвіта" організували зустрічі і почали старання, щоб тлінні останки Пробудителя перевезти на Личаківське кладовище до Львова і тут заходами громади спорядити пам'ятник.

За даними з "Енциклопедії Українознавства" за ред. В. Кубійовича подається час перевезення тлінних останків в 1891 році, за іншими джерелами подається 1893 рік. У цій урочистості взяло участь надзвичайно багато

людей, це був здвиг на цілу Зах. Україну.

Діяльність українського студентства мала також вплив і на те, що 18 квітня 1937 року святковано в залі "Великого Театру" у Львові ювілей 100-ліття появи "Русалки Дністрової".

Роздумуючи сьогодні над нашим життям і сучасними потрясаючими подіями в національному відродженні не лише нашого народу, доходимо до переконання, що лише така нація стає могутною, яка засвідчує свою високу культуру.

Переглядаючи сторінки львівського "Діла" за 3 серпня 1937 року довідуємося, що під час століття "Русалки Дністрової" на Білій Горі в Підлісся, незважаючи на перешкоди з боку поліції, зібралось понад 30,000 людей. Національна свідомість здобувалася за допомогою подібних імпрес.

Історичну роль відіграв Шашкевич, виступаючи на кілька років раніше, ніж Шевченко, хоч дуже скоро, на жаль, замовк не зреалізувавши вповні своїх намірів. Однак своєю творчістю і орієнтацією стоїть він як патрон Західної України, зачарований народною творчістю, а зокрема піснею.

Шашкевич уперше в дошевченківській поезії заговорив про драму власної душі, намагаючись виразити поетичним словом власну індивідуальність, що протиставилась всякому достосуванню до умовин чужинського панування на Україні.

Перемишляни пам'ятають Шашкевича як патрона ще з довоєнного часу. Його ім'ям була названа вулиця в місті, яка лучила вул. Ю. Словацького з вул. Баштовою. В 70-их роках за згодою влади Перемишля, крім зміни назви вулиці з Шашкевича на Ракочего, знищено пропам'ятну таблицю, яка була уміщена в наріжному будинку при вулиці Шашкевича і Словацького і подавала відомість, що у цьому будинку перебував М. Шашкевич... Маємо надію, що сучасна влада міста виправить цей вандалізм, вчинений негідними своїми попередниками.

Минатимуть покоління, минатимуть століття, але час не спроможний затерти тої великої людини, яка залишила в нашій історії глибокий слід. З його творчості вічно битиме святе джерело, з якого взяло початок відродження галицької України. І хай воно кріпить сили майбутніх поколінь своїм світлом, від зірки, яка засіяла перед 180 роками, змогутніла та освічує шлях до Правди й Волі. □

МИСТЕЦЬКІ ВИРОБИ
TRYPILLIA ARTS

Великий вибір рамок для картин
і дипломів

QUALITY ONE HOUR PHOTO LABS

і доброякісні фото для паспортів
та інших документів.

2285 Bloor Street W., Tel. 766-0113

Toronto, Ontario M6S 1P1

ЗАВОРУШИЛИСЬ, ЗАСОВГАЛИСЯ...

(Гумористичний нарис)

Як тільки Україна проголосила Акт своєї Незалежності, "старших братів" у Москві моментально в білу гарячку кинуло. Заворушилися, завертілися, ніби їх розлучені оси обсіли. Засовгалися у своїх шовіністичних кріслах з такою люттю, що аж тлілим від штанів стало потягати. Тертя, значить, високовольтне витворилося, температуру догори погнало. Не витримують штани, трикольоровий димок з-під них на всі боки розвівається, а "блюстителів" неділмої якась люта нечиста сила трясє. Не від того, звичайно, що в зади припікає. Це можна б видержати. Пече їхні імперські душечки "юг Росії", костомахою в горлі застрягла та триклята Незалежність. Бо де це чуто-бачено, щоб отак собі трах-бах і бувайте здорові, дякуємо за компанію? З чiego дозволу -- "бувайте здорові"? За чийми циркулярами?!

Такого зухвальства, щоб вірнопідданий малорос самочинно пускався у свої незалежницькі навприсідки, Москва за царів не терпіла і після державного перевороту також не стерпить, неважно, що шкура на ній тепер демократичним одеколоном побризкана. Ні в жодному випадку!

"Ніззя!!!" -- закричали квадратні морди з усіх командно-оперативних крісел...

Воно, правда, коли добре подумати, є чого совгатись, є від чого по-вовчому зубами клацать. Україна, це не якась Литва, чи Грузія. Без грузинських вин виживеш, своєю "московською" можна сліпи заливати. А от без "юга"... Такої благодатної колонії ніяка імперія світу не мала -- кишені бездонні, невичерпні. Бери з якої хочеш, скільки хочеш і чого хочеш. Бери і царствуй. Царствуй та гайку міцніше прикручуй, кров пускай, щоб у головах малоросам тьмарилося, "буржуазний націоналізм", сепаратизми всякі у ті їхні чубаті голови не лізли.

Покійні царі-батюшки "Юг" той возз'єднували та приєднували до матушки-Росії, життя свого благородного не жаліючи. А тепер це ж що, отак собі взяти та й віддати? Віддати такі скраби дорогоцінні, -- наземні й підземні, -- такі пляжі чорноморські, з таким пісочком біленьким, віллами, де ще самодерці-імператори із жонами своїми відпочивали по "трусах" монарших, сонечком благодатним та черкаськими вишеньками насолоджувались? Віддати тільки через те, що в Конституції якийсь сепаратист вичитав 72-гу статтю, де сказано "За кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу з СРСР"? Вичитав і вхопився за ту статтю, як дурний за ступу, -- "дайош" йому самостійну Україну! Неграмотний народ малороси, у мові як слід не розбираються. У статті написано "зберігається", а не -- МАЄ. Це далеко не те саме. Слово "зберігати" на московській дипломатичній мові значить: покласти те "право вільного виходу" собі в скриню і зберігати його там аж доки рак не свисне. Та й взагалі, коли вже, врешті, "вірнопіддані" зрозуміють, що Конституція писалася не для них, а для закордону? Темний народ -- розжуй ім та ще й в рот поклади.

Ділить "неделимую" для Москви це те саме, що надіти собі петлю на шию і на тій петлі зашморгнути.

Ще царі-батюшки волю України під десятима замками тримали, валуєвськими указами мову "хохлацьку" до десятого кореня виполювали. Старалися царі, уміли порядок наводити, козацьким гетьманам в'язи скручувати. Та царям-самодержцям до своїх наслідників -- комуністичних генсеків, як куцоному до зайця. Наслідники московського трону лєнінське "національне питання" на Україні розв'язували по більшовицькому: інтелігенцію, від якої завжди жовто-блакитним незалежницьким душком тхнуло, потилицями під дула чекістських наганів пів століття ставили, мільйони в Сибір неісходимий по етапах пустили, щоб і слід по них там пропав. Шість мільйонів споконвічних хліборобів у рідну земельку на вічний спочинок закопали і так далі, і так далі, і так далі... А решті -- руки за спину, ганчірку з серпом та молоточком в пельку і -- "Молчать и не рассуждать!".

Держали кожного поокремо, ворухнутися не дали. Коли ж якомусь вільнодумцеві без "високочайшого" дозволу схотілося за вухом пошкрябати -- придушили, лише цвіркнуло. Отак! Недарма казали та ще й тепер цербери "отечества" частенько повторюють: "Сталин был, порядок был!". У Сталіна крок на ліво, крок на право -- бах! -- і по всьому.

Після сімдесяти років такого кровопускання іншому народові не те що самостійности відхотілося б -- йому б жити не схотілось. А малоросів триста років перемелювали в імперських жорнах, товкли-мордували, живцем жили на московське веретено висотували, а їм і далі в голові "Ще не вмерла Україна!"...

Жив би "батько світового пролетаріату", такого безголов'я не було б. А то почали возсідати на троні "всєя Руси" різні придурки, між якими хіба що генсек Микита розумом черевичним в ООН пописався, і почалося. Не назвеш же Брежньова (хоч при ньому також нашому братові уміли хребти ломать), або Черненко нещасного хоч паршивеньким лідером держави? Водили обох по-під ручки, щоб часом не зашпорталось, бідолашне, носа не розквасило. Хіба це генсеки? Кандидати у мерці, а не генсеки!

Хоч тепер, правда, й таких немає. Дожилася імперія -- без глави (государства) лишилася. Хоч би паршивенького генсека на розплід держали, і то легше було б. Останній розігнав комуністичну шайку главарів та й сам генсеківського титула позбувся. Дякувати Богу, в запасі інший мав, а то довелося б у безробітних ходити.

Непорядки в Союзі розпочались, хто що хоче, те й робить. Беззаконня довкруги владарює... Тепер не придурись, не визвіришся "Держать и не пущать!" -- не ті часи. А почнеш знову "рукоприкладанням" займатися, почують капіталісти, що в нас неправильна демократія, і тоді на підносі із штампом "Made in USA" ще й свою дулю піднесуть. Капіталісти жартів не люблять. У капіталістів так: або ти "імперія зла", або демократична країна.

Ой, не ті часи, не ті... А у всьому винна триклята перестроєчка та гласність. Від неї й розпочалося це гаспидське лихо. Поставили совейське "гусударство" з ніг на голову, з капіталістами злигалися, щоб при "завершеному соціалізмі" з голоду не вимерти -- Україні та всякій іншій нацмені віжечки попустили і... піішло, поїхало. Республіки чимдуж висмикнули віжки в свої руки та й розлетілися, як горобці від собаки. Попробуй їх тепер до всесоюзного "котьолка" заманити -- не заманиш. Буде "котьолочок" порожній-порожнісінкий... Не заманиш, бо "нараювалися" за сімдесят років так, що десятому заказуватимуть.

Походжають по Москві два президенти -- один союзний, другий республіканський. У республіканського хоч територія під ногами від Білорусії аж до Владивостока, а в союзного ото і всього, що "Москва моя любимая..." Шкода чоловіка, багато добра зробив для бувших країн "соціалістичної співдружності", а вдома дружки-змовники за малим голови йому не скрутили.

Походжають та кожен у свій "котьолок" зазирає, головою покручує -- у "котьолках" лише недошкребки на дні лишилися. Вже й по закордонах обидва іздили -- дайте, не минайте, "войдите в положение", а то з голоду, як сірі миші, виздыхаєм. Капіталісти пики свої випасені в усмішечках злорадних покривлювали, очі, як коти, мружили і кожного разу допитувались: "А як там у вас з демократією справи стоять, перестроєчка як іде?" "Та того... знаєте... А до того ще й з республіками у нас безпорядок". "Еее... -- сказали капіталісти, -- якщо того, то приїжджайте, коли уже буде не того. На зиму трохи харчів підкинемо, а про більйони ще ранувато говорити. У нас он Израел на шії, йому хоч-не-хоч доведеться відрахувати на вічне віддавання, а ви від нас і так нікуди не втечете".

Журиється республіканський президент. Очима злими на "Юг" поглядає та погрожує Україні переглядом кордонів. А ще більше журиється союзний. Цей до республік по-доброму, "по-харошому" звертається, все запрошує та й запрошує, щоб підписали Союзний договір -- хоч паршивенький, хоч який завгодно, аби лише договір. Золоті гори обіцяє. А вони, "стервецьї" проголосили свою Незалежність і, як уперта дівка, нікудою не даються, також не хотять "войти в положение". Ви, "господин" президент, виходьте із свого "положення" самотужечки, а ми собі якомсь уже раду дамо".

Е -- ні! Президентові за всяку ціну потрібен Союз. Президент боїться знеславлення, він не хоче ввійти в історію "отечества" як той, хто розвалив "великую неделимую Россию". Президент до цього не допустить, президент докладе всіх сил, щоб такої катастрофи не трапилося. Союз буде, от лише президент "не представляє себе Союза без України".

У підтримку президента в далекій Америці неспокоїно засовгався у своєму демократичному кріслі і лауреат Нобелівської премії, великий "гуманіст-свободолюб" Солженіцин. Хоч "матушка Росія" і видворила його колись за "священніє границі Родины", але він всеодно дуже турбується майбутнім своєї нещасної "матушки". Йому також ночами не спиться через ту самостійність. Чому саме не спиться, великий письмен-

ник пояснює це "історичним" трактатом: тут, мовляв, справа така, що Україні та Білорусії, хотять вони цього чи не хотять, із Союзу виходити "ніззя", бо це корінні слов'янські народи, які "навеки сплотила великая Русь". От! Про запас, правда, коли б уже нічого не можна було вдіяти з тією клятою Незалежністю, у шановного Олександра Ісайовича є ще й такий -- чисто блюзнірський -- заклик, базований на перевіреному імперському принципі: "поділяй і владаруй". Звертаючись до українського референдуму, він настоює, щоб цей референдум про Незалежність був проведений справедливо: Україну, твердить великий "демократ", потрібно розшматувати на області та регіони і кожна область "сама повинна вирішувати, куди вона прилягає".

От так -- не вмер Данило, то галушкою вдавило. Не вдається ще раз прикувати Україну до імперського стовпа -- треба спробувати хоч кусок литки по-собачому відшматувати, щоб на душі легше стало!

Ех ви, великороди нещасні, "братіки" наші невідчепні. Жити по людському так і не навчилися, все "визволяли" та "воз'єднували", на краденому привчилися жирувати.

Мало вам однієї шостої земної кулі? Звикайте, "братіки", жити без чужого "юга".

Жовтень/1991.

COMPLETE CATERING SERVICE.

Banquet Facilities (up to 500 persons)

UKRAINIAN CARAVAN
Restaurant Cabaret

5245 Dundas St. W. (at Kipling) • 231-7447

ISLINGTON, ONTARIO M9B 1A6

- ГОТУЄМО Й ДОСТАВЛЯЄМО РІЗНІ СМАЧНІ СТРАВИ НА ВЕСІЛЛЯ, ХРЕСТИНИ, ЗАБАВИ, ПОМИНКИ І НА ІНШІ ПРИЙНЯТТЯ;
- ПОВНА КУХОННА ОБСЛУГА;

BABY POINT LOUNGE

343 Jane St., Toronto

tel. 767-2623 або 231-6739

ПРИЄМНЕ І ВИГІДНЕ ПРИМІЩЕННЯ НА
ВСЯКІ ОКАЗІЇ

- Повна кухонна обслуга.
- Українські й інші страви, в наших або інших залах.

БУДЬТЕ ГОСТЕМ НА ВЛАСНОМУ СВЯТІ!
ПРО ВСЕ МИ ЗА ВАС ПОДБАЄМО!

ЯКЩО НА УКРАЇНІ НЕ БУЛО ПУТЧУ, ТО МОЖЕ Й НЕ НАЙТИСЯ ПРИЧЕТНИХ ДО НЬОГО

Інтерв'ю з головою тимчасової комісії з розслідування посадових злочинів під час путчу, народним депутатом України Юрієм Гайсинським.

Понад три місяці минуло від тих пір (від 29 серпня 1991 року), як Президія Верховної Ради України затвердила положення про створення комісії з розслідування посадових злочинів під час путчу. Робота цієї комісії продовжується і напевно чи найближчим часом закінчиться. Однак, певні висновки можна зробити вже зараз.

Запитання: *Пане Юрію, як Ви думаєте, чому вибір очолювати таку незвичайну комісію впав саме на Вас?*

Відповідь: Важко сказати. Коли виникла необхідність створення комісії з розслідування посадових злочинів під час "діяльності" так званого Державного Комітету з надзвичайного стану (ДКНС), я перебував у Харкові. Мене викликали до телефону буквально із зали засідання міської ради народних депутатів і повідомили про призначення головою цієї комісії. Я думаю, може й тому, що 21 серпня, коли ситуація в СРСР була невизначеною, на сесії міськради я обнародував підготовлений проект про порушення кримінальної справи по факту заколоту. Після виголошення передав цей проект факсом Голові Верховної Ради України Леонідові Кравчуку. Відповідь була такою: немає підстав для порушення справи. І лише після того, як ситуація прояснилася, як 24 серпня був прийнятий Акт проголошення незалежності України, лише тоді -- 25 серпня -- прокурор республіки Потебенко порушив кримінальну справу.

А може, й тому (іронічно. -- Д.О.), що я входив до складу двох тимчасових комісій по розслідуванню (з приводу конфліктних ситуацій, які мали місце в Тернопільській області -- між військовослужбовцями й місцевим населенням -- і відомих подій 1 жовтня 1990 року біля приміщення Верховної Ради України). Тоді ці комісії фактично нічого не вирішили, не розв'язали і непомітно припинили своє існування. Можливо, й цього разу очікувався такий результат?

З.: *Однак, цього не сталося?*

В.: По-перше, я одразу запропонував визначити юридичний статус комісії, адже фактично до того часу такого не мала жодна комісія. Це в подальшому полегшило нам роботу... Зазначу лише, що проти повноважень комісії виступили члени Президії Верховної Ради України народні депутати Коцюба і прокурор республіки Потебенко, які, можна сказати, на кілька днів відтягнули початок нашої роботи з розслідування посадових злочинів під час путчу. І лише 29 серпня, з другої спроби комісія приступила до дій.

З.: *Розкажіть, будь ласка, як Ви будували свою роботу?*

В.: На той час у секретаріаті Верховної Ради зібрано вже досить документів, які засвідчували причетність багатьох посадових осіб в Україні до перевороту.

Ми розробили план, так би мовити, по пріоритетах: діяльність КПУ в цей відрізок часу, Прокуратури, КДБ, МВС, Держтелерадіо, Кабінету Міністрів і т.д. Визначили також, що будемо торкатися діяльності тільки високопоставлених посадових осіб у період державного пе-

ревороту: народних депутатів України, керівників міністерств і відомств, секретарів обкомів партії і не нижче.

Першим результатом роботи нашої комісії став висновок на підставі офіційних документів і матеріалів про діяльність компартії України в дні путчу. Цей висновок з відповідною юридичною процедурою був представлений Президії Верховної Ради. Документи, які ми пред'явили, безперечно свідчили: КПУ в центрі і повсюдно на місцях підтримала ДКНС. Тому ми прийняли рішення: діяльність КПУ визнати такою, що суперечить статті 7 Конституції України і є притизаконною. Президія Верховної Ради наше рішення прийняла і під час поіменного голосування визнала його правильним (проти такого рішення проголосували лише один член Президії -- Коцюба).

Так само ми підготували документи про діяльність Прокуратури України, МВС, КДБ та інших органів влади, визнавши, що всі вони певною мірою підтримали путч; отже, потребують або розпуску, або корінної реорганізації.

З.: *Мабуть, після КПУ найбільше "постраждала" Прокуратура, адже парламент республіки проголосував за недовіру всій колегії Прокуратури?*

В.: Я б сказав так: Прокуратура України в плані підтримки ДКНС хотіла бути більшим католиком, ніж папа Римський. Тобто, якщо виконуючий обов'язки Генерального прокурора СРСР Васильєв надіслав телетайпограму з вказівкою підтримки Комітету і керуватися виданими ним документами, то апарат республіканської Прокуратури не тільки негайно виконав цей наказ, а й одразу організував власні накази на підтримку нового уряду, а відповідно й вказівки по вжиттю необхідних заходів на підтримку ДКНС. Більшість прокурорів областей до двох згаданих наказів додавали третій; звичайно, на підтримку на місцях законності Комітету.

Тому, як відомо, невдовзі після провалу заколоту, прокурор республіки Потебенко склав свої повноваження, і парламент проголосував натомість за кандидатуру народного депутата України Віктора Шишкіна. Відбулися і відбудваються зміни кадрів в апараті Прокуратури і на місцях.

З.: *Комісія з розслідування посадових злочинів під час путчу займається розслідуванням діяльності високопоставлених осіб. Чи передані комісією матеріали в Прокуратуру республіки на тих осіб, участь яких у підтримці заколоту повністю доведена?*

В.: Це не входить у повноваження нашої комісії. Паралельно з нами діє інша, яка займається кримінальним розслідуванням. Взагалі ж, кримінальну справу порушено колишнім Прокурором республіки Потебенком.

З.: ?

В.: Бачите, кримінальну справу порушено не проти конкретних осіб, а по фактові змови з метою захоплення влади. Наша комісія дає лише політичну оцінку самого факту і діяльності тих чи інших посадових осіб у період путчу. Можна сказати, що ми робимо конкретний аналіз, називаючи поіменно, хто і як діяв протягом тих трьох днів. Але політична відповідальність не знімає

юридичної. Тому, якщо хтось із посадових осіб буде визнаний винним у скоєному злочині, він буде притягнений до кримінальної відповідальності і переданий до суду. Втім, це вже справа Прокуратури України.

З.: Чи порушені на Україні кримінальні справи на конкретних осіб, причетних до путчу?

В.: Таких посадових осіб, які були б затримані в кримінальному порядку, в Україні немає.

З.: Однак є конкретні люди, участь яких у підтримці заколоту очевидна для всіх. Чи могли б Ви назвати деякі прізвища?

В.: Лише оприлюднені факти. Відомо, що перший секретар КПУ Гуренко підписував документ про підтримку путчистів, виконуючий обов'язки Прокурора республіки Брик видавав накази на підтримку документів ДКНС. Є й інші посадові особи, причетні до справи перевороту.

Але я хочу звернути увагу на один тактичний хід, до якого вдалися ті, хто підтримував путч. Документи, які засвідчували підтримку ДКНС (надіслані, наприклад, з Києва), невдовзі, інколи протягом кількох годин, були відкликані назад. 22 серпня вони були знищені. З юридичної точки зору виходить, що люди, які й підтримали путчистів, ніяких практичних заходів на підтримку не вчинили. Відкликані документи можна трактувати і як добровільну відмову від факту злочину. В кримінальному кодексі є таке право: добровільна відмова від здійснення злочину виключає від притягання до кримінальної відповідальності, якщо особою не скоєно інших злочинів. Взагалі ж, злочинні дії кожного, хто підтримав ДКНС, необхідно довести.

З.: Чи не здається Вам, що комісія розпочала свою діяльність дещо запізно, коли більша частина матеріялів про причетність до заколоту була знищена?

В.: Звичайно, я не маю жодного сумніву, що багато чого знищено. Наприклад, зникли документи, стосовно участі КПУ в підтримці ДКНС, які до того були виявлені в Кримському обкомі й Київському міському компартії України. Нам же до рук потрапили лише їхні сліди -- ксерокопія, знайдена у Львівському обкомі партії. Щоправда, перший секретар КПУ Станіслав Гуренко, відповідаючи на наші запитання, не заперечував, що текст, який був розмножений у таких же ксерокопіях, направлявся в усі обкоми компартії України.

Зазначу також, що часом ми знаходили добровільних помічників, подекуди досить високопоставлених, які орієнтували конкретно, якого саме змісту документів у нас бракує, називали номери шифрограм і т.д.

З.: Чи членам комісії не чинили якихось перешкод? Адже Ви фактично були тими людьми, які вперше відкривали двері високих кабінетів і таємних сейфів не для того, щоб готувати матеріяли для нагород.

В.: Тільки в КДБ нас попереджали про відповідальність за ту таємну інформацію, яку ми зможемо відобути з матеріялів цієї служби. Однак, власне, за тим ми й прийшли, і, хоч як важко, по дешифрі діставалася нам та інформація, все-таки ми її збрали і винесли рішення про КДБ України (нині ця організація перейменована, не зазнавши фактично ніяких змін у Службу Національної Безпеки України. -- Д.О.).

З.: Скажіть, будь-ласка, чи є документальне підтвердження того, що військовий стан мав бути введений у трьох західноукраїнських областях і в Києві?

В.: На мою думку, надзвичайний стан був би введений у тому разі, коли б розпочалися масові акції протесту. Україна ж протягом трьох днів перевороту займала вичікувальну позицію, і, поки гуртувалися сили в західних областях України, путч провалився. В тому, що військові на Україні взяли б участь у підтримці ДКНС на чолі з КДБ України, я не маю жодного сумніву. В усякому разі, є документальні свідчення того, що була здійснена спроба блокувати ради народних депутатів Львова, Івано-Франківська і Тернополя.

З.: Підтвердженням участі військових у заколоті, мабуть, може бути ультиматум, пред'явлений вранці, 19 серпня, Голові Верховної Ради України Леонідові Кравчуку командуючим сухопутними військами СРСР генералом Варениковим і командуючим військами Київського військового округу генералом Чечеватовим. Як Ви гадаєте?

В.: Гадаю, вище військове командування військ, розташованих на Україні, при мовчазній підтримці путчу зайняло в усіх відношеннях безпрограшну вичікувальну позицію. Якби в Москві ситуація змінилася і вдалося взяти штурмом Білий Дім, а Єльцин не перешкодив би розвиткові подій, то військові показали б істинне своє обличчя. А що було б далі, просто неможливо собі уявити.

Я хочу ось що додати. Коли ми перевіряли управління зв'язку яке, до речі, підпорядковане КДБ, то з'ясували, що напередодні, 18 серпня, начальник управління державного зв'язку КДБ СРСР генерал-лейтенант Біда дав наказ перевести весь державний зв'язок на ручне управління, що дало можливість заблокувати зв'язок президента Горбачова з усім світом. Спеціалісти державного зв'язку (а всі вони офіцери КДБ) підтвердили, що Горбачов позбувся навіть супутникового зв'язку. Усе це відбувалося, як ви знаєте, в Криму, на території України. Одне слово, є підстави вважати, що переворот був чітко спланований, організований заздалегідь і не без допомоги певних сил на Україні.

З.: І останнє, пане Юрію, якою Вам бачиться після-путчова ситуація в Україні? Чи не виникають у Вас побоювання, що в нашій республіці, незважаючи на заборону діяльності КПУ, комуністичні ідеї стійкі, непохитні й можуть мати продовження і розвиток?

В.: Я не прихильник того, щоб заборороною діяльності КПУ ми відмінили комуністичну ідеологію в цілому. Якщо у нас є люди, які поділяють комуністичні погляди, сповідують марксизм-ленінізм, вони можуть створювати нову партію. Тільки одна умова: її діяльність не повинна суперечити Конституції республіки і діючим законам. Однак я особисто не вірю, що комуністичні ідеї знайдуть своїх прихильників на Україні. Ті, хто сьогодні з піною на губах захищають компартію, відстоюють не ідеологію Маркса-Леніна, а перш за все свої привілеї. І взагалі, я не вірю у перспективи комуністичної ідеології. 73 роки найтрагічнішого в світі експерименту беззаперечно довели, що ідеї комунізму приречені на провал.

Інтерв'ю підготував Дмитро ОБ'ЯК.

ОБНІМИМОСЯ, БРАТИ МОЇ...

Зміни, що відбуваються нині в Україні, мають відрадіючий вплив і на діаспору. Канадські, американські, інші зарубіжні українці починають усвідомлювати, що протистояння між різними українськими організаціями має відійти у минуле. Необхідно, наскільки це можливо, полишити конфронтаційне ставлення один до одного та спільно прилучитися до побудови незалежної Української держави. То є нагальна історична потреба. Як писав великий Кобзар, "обніміться ж, брати мої..."

І треба визнати, що заокеанські брати вже починають знаходити спільну мову й обніматися. В тому можна було переконатися, наприклад, під час зустрічі у товаристві "Україна" з президентом Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) Юрієм Шимком, який вперше переступив поріг цієї громадської організації, як і взагалі вперше перебував на українській землі. Донедавна пан Юрій говорив, що приїде в Україну лише тоді, коли вона стане самостійною. І от, хоча Україна ще не виборола справжньої самостійності, президент СКВУ все-таки прибув на землю своїх батьків. І в тому є характерна ознака часу, оскільки Юрій Шимко, як і його побратими, чудово розуміє: настала така година, коли треба діяти активніше.

На початку свого виступу у Товаристві він, зокрема, мовив: "Як приємно бачити перед собою отакий широкий склад української медіа: радіо, телебачення, преси. Пригадую, у Парижі, невдовзі після мого обрання на позицію президента СКВУ, на прес-конференції так званого Гельсінського процесу я заявив про трагедію, дійсно трагедію українського народу, що от на такого високого рівня конференції немає ні одного представника чи представниці української преси. Це було 1989 року. Те ж саме повторилося у Копенгагені наступного, 1990 року. І заявляю Вам: дійсно жаль, що навіть на недавній конференції у Москві знову ж таки не було української преси."

Діаспорна преса єдина, яка була презентована й учащала на цих конференціях по питанні дуже важливого -- шляху змін та процесів, що відбуваються в Україні. Сподіваюсь, про це я заявив і панові Ємцеві, і Крижанівському, й іншим, що на другий рік все має змінитися. Депутати Верховної Ради України, голови комісій, представники посольств, як Крижанівський, повинні мати доступ на прес-конференції і промовляти до міжнародної преси. Сподіваємось, на наступній конференції Гельсінського процесу буде представлена офіційна делегація держави Україна. І що головне -- на тій конференції буде репрезентована українська преса".

Далі пан Шимко сказав так: "А друге позитивне враження -- це газета "Вісті з України". Колись і сьогодні бачимо цілком інакший зміст. Я ніколи не думав, що так станеться. Пригадую статті про мою особу ще десять чи скільки років тому, які мали інакший характер (нападницького змісту -- І.Б.). Мені також приємно чути, що Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном тепер працює і для українців в Росії, Казахстані, Молдові і т.д., де живуть сотні тисяч наших співвітчизників. Добре, що в Алма-Аті відбувся отакий фестиваль (народної творчості українців Казахстану -- І.Б.).

Товариство "Україна" дійсно тепер спілкується з українськими громадами колишнього Радянського Союзу (надсилає їм книги, платівки, тощо, організовує зустрічі. -- І.Б.), розповідає про національну символіку, що має за собою історію і честь, має визнання, сподіваємось, більшості громадян України, яку вважали ворожою, проклятою. Це ж великі зміни. І я ніколи не думав, що будемо отак сидіти разом у Києві зі Станіславом Лазебником -- І.Б.). Це є історичний процес, який сьогодні не можна затримати. Зміни в Україні ідуть таким швидким темпом, що ми не маємо часу оформлювати і стратегію, і плани, як оцю незалежну державу будувати."

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

ВВІЧЛИВА І СПРИЯТЛИВА ОБСЛУГА

PHONE: 763-7333

ЗВЕРТАЙТЕСЯ З ДОВІР'ЯМ
ДО КОММЮНІТИ ТРАСТ
У ВСІХ ФІНАНСОВИХ
І БАНКОВИХ ПОТРЕБАХ

COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

Дякую Вам, Станіславе, за Вашу статтю, яка реабілітувала мене після отих неприємних, що були написані раніше. І не тільки мене, а й інших моїх однодумців. Сподіваємось, що ідеологічні, політичні бар'єри, які відмежовували, ділили нас, уже не будуть існувати, що ми в короткому часі всі спроможемося з'єднатися".

Цілком погоджуюся з Президентом СКВУ, коли він каже: "Нас роз'єднували не лише державні, а й багато глибші кордони. Сьогодні ми переходимо процес складний, але дуже важливий. І тому оце примирення є конечним, якщо ми справді маємо будувати нову державу і здійснювати Акт незалежності. Це треба робити спільно. У нас Нюрнберзьких процесів ніхто не пропонує проводити. У нас реваншу ніяка партія не пропонує і не буде про те говорити. Треба нам єднатися, простити один одному гріхи. Бо нас єднає Україна, єднає трагічна історія з народами, які також творили оцю Батьківщину, з євреями, росіянами, іншими меншостями. Єднає Бабин Яр. Єднає Биківня і Дрогобич, де НКВД мордувало і страчувало десятки тисяч людей, у тому числі моїх батьків, і Самбір, і Бригітки. Я думаю, що зміни є помстою за оті великі жертви".

Не можна не погодитися і з тим твердженням Юрія Шимка, що "єврейський та український народи -- це два народи, які потерпіли, як ніхто інший у ХХ столітті". "І сьогодні, -- заявив він, -- ми мусимо присягати над гробами у Бабиному Яру, над тими, які лежать незнані у Биківні, що це вже не повториться. Воно не може повторитися, як не може повторитися будь-яка дійсність, що буде нас роз'єднувати як громадян України, котрі спільно тепер працюють для кращого добра своєї землі, своєї Батьківщини".

Розповів пан Шимко і про те, в яких жахливих умовах живуть бразилійські українці, особливо ж діти. Але вони на диво добре розмовляють українською мовою, грають на бандурах і співають Шевченків "Заповіт". СКВУ допомагає їм матеріально, як і українським громадам у Польщі, Румунії. І, звичайно, зараз іде велика фінансова допомога в Україну.

Насамкінець хочеться зазначити, ця зустріч засвідчила вболівання за долю України, майнутне її народу, усіх українців світу. То є для нас дороговказом, який об'єднує "лівих" та "правих" і кличе до спільної праці.

Іван БАБЕНКО

PALADIN INSURANCE LTD.

Tel: 239-7392

Павло Колодій

Insurance Broker

Забезпечуємо: доми, апартаменти, котеджі, автомобілі, торгові підприємства, каліцтво, життя! Також групова асекурація!

**97 Six Point Rd.
Etobicoke, Ontario
M8Z 2X3**

Полагаджуємо медично-шпитальне забезпечення для осіб, що приїжджають до Канади на відвідини!

ПОНАД 40 РОКІВ РОСТУ

КРЕДИТОВА СПІЛКА "СОЮЗ"

За останніх 40 років
Кредитова Спілка "СОЮЗ"
пожертвувала на добродійні цілі
українській громаді
понад один мільйон доларів.

Кредитова Спілка "СОЮЗ"
запрошує Вас стати членом
і бути співучасником
збільшеної допомоги громаді.

Ваша Кредитова Спілка
має великий вибір фінансових послуг.
Звертайтеся до нас з усіма
Вашими фінансовими потребами.

So-USE CREDIT UNION

2299 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P1 (416) 763-5575
2267 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P1 (416) 763-5575
406 Bathurst St., Toronto, Ont. M5T 2S6 (416) 363-3994
31 Bloor St., Oshawa, Ont. L1H 3L9 (416) 432-2161
26 Eglinton Ave. W., Mississauga, Ont. L5R 3E7 (416) 568-9890

СИМВОЛ ВІЧНОЇ СКОРБОТИ

Бабин Яр... Ці два слова увійшли в усі підручники історії, в усі енциклопедії світу, як символ нацистського геноциду, як символ нелюдськості. Бабин Яр... Колишня київська околиця. Її історією відведено особливе місце. У мартиролозі нацистських злочинів проти людства -- одне з перших. І за часом скоєння. І за кількістю жертв. Саме звідси, з Бабиного Яру, почалося масове знищення євреїв Європи, яке забрало 6 мільйонів людських жертв.

19 вересня 1941 року німці ввійшли у Київ. І через кілька днів, 28 вересня, на вулицях міста з'явився наказ трьома мовами. Російською, дрібніше -- українською і зовсім дрібно -- німецькою.

"Усі жиди міста Києва і його околиць повинні з'явитися в понеділок 29 вересня 1941 року до 8 ранку на ріг вулиць Мельникової і Докторської (біля кладовища).

Узяти з собою документи, гроші, цінні речі, а також теплий одяг, білизну і т.д.

Хто з жидів не виконає цього наказу і буде знайдений в іншому місці, буде розстріляний.

Хто з громадян проникне в залишені жидами квартири і присвоїть собі речі, буде розстріляний".

Київ, Бабин Яр були вибрані нацистами не випадково. Навіть день початку масових страт був названий не спонтанно. Операція "Бабин Яр" планувалася ними заздалегідь. Судячи з усього, ще задовго до оволодіння містом. Чи не тому вони навіть не робили спроб організації єврейського гетто -- навіщо зайві витрати. І пожежа, яка спалахнула 24 вересня і знищила по суті справи майже всю центральну частину міста, не була причиною репресалій, помста євреям, як нацисти потім витлумачували в багатьох документах причину розстрілів у Бабиному Яру. Навіть приводом не була.

У Києві здавна проживала велика кількість євреїв. Причому традиційно компактними групами -- спадщина межі осідлости. Поділ, Куренівка, Деміївка, деякі вулиці центру міста. І на початок війни їх було в місті приблизно 200 тисяч чоловік. Немало проживало і на околицях.

Евакуація міста напередодні його падіння -- не лише євреїв, доречно буде зауважити, -- була організована вкрай погано. Вивозили головним чином лише крупні підприємства та офіційні установи достатньо високого рангу. Ось і вийшло, що на день захоплення нацистами Києва у ньому залишалось близько 100 тисяч євреїв-киян. Але і це ще не все. Починаючи приблизно з 25 червня у місті почали накопичуватися десятки тисяч біженців із західних областей України. А серед них немало було втікачів з Польщі і Німеччини, Румунії і Угорщини. І теж головним чином євреїв. Вже про їх евакуацію і мови не могло бути. На залізничних станціях очманілі від страху люди приступом брали ешелони, що відходили, прагнучи за будь-яку ціну залишити Київ, усвідомлюючи, що місто приречене. Немало з них було в ті дні заарештовано за "поширення панічних чуток і деморалізацію киян". До того ж міські власті не встигли вивезти

на схід і багато тисяч школярів-старшокласників, яких було забрано з початку війни на риття окопів і яких буквально напередодні здачі міста розпустили по домівках.

Німці знали становище в місті. Їхня розвідка, віддамо належне, працювала відмінно. І більш унікальні можливості експериментальної перевірки теоретичних викладок "остаточного вирішення єврейського питання" до підготовки Ванзейської конференції і уявити собі було неможливо.

Чи не тому, зовсім не випадково, 25 вересня 1941 року у Києві відбулася зустріч райхсфюрера СС Г. Гімлера і начальника "єврейського відділу" РСХА А. Ейхмана. Їхні машини можна було бачити в ті дні у різних кінцях міста. Але неодмінно неподалік від глибочезних ярів, котрих у Києві було достатньо.

Чому ж вони зупинили свій вибір саме на Бабиному Ярі? Адже в межах міста було немало всіляких глибоких урочищ. Але саме Бабин Яр виявився найбільш підходящим. Це був по суті цілий ланцюг ярів приблизно 2,5 км у довжину і місцями до 75 метрів глибиною. Місце "дуже перспективне". При мінімальних затратах (що було немаловажним для розважливих вбивць!) не десятки, сотні тисячі, мільйони можна було там знищити. Немаловажним було і те, що саме Бабин Яр був найбільш зручним і з транспортної точки зору. До нього вела з міста чудова магістраль. неподалік залізнична станція Лук'янівка-товарна. Порівняно близько і Дніпро. Можна доставляти жертви і поїздами, і баржами...

І день початку страт був вибраний нацистами не випадково. У їхніх катових традиціях було завдавати не лише фізичних, а й психологічних ударів. Була б пожежа у Києві чи не було б її, але страти почалися б саме у ці дні. Принаймні не пізніше 1 жовтня. Справа в тому, що саме на цей день, згідно з іудейським календарем, того року припадало релігійне свято Йом-Кіпур. Судний день. Коли Господь, згідно з іудейським віровченням, оцінює діяння кожної людини і воздає їй належне по заслугах. Нацисти хотіли надати цій масовій страті ще й містичного характеру. Мовляв, Бог карає євреїв за їхні гріхи перед райхом. Адже якщо уважно переглянути хроніку страт євреїв, масових страт по усій Європі, то, як правило, організація гетто, погроми, розстріли випадали майже скрізь на Йом-Кіпур чи Пасху...

Окрім того, відпрацьовувалася вперше у світовій практиці геноциду і методика знищення максимально великої кількості людей за принципом єдності часу і місця.

І, нарешті, економічний аспект страт. Уперше ж нацисти саме в Києві, у Бабиному Яру, спробували двоєдине завдання. Не просто вбити, а й пограбувати. Саме тут почали не просто догола роздягати людей, а й ретельно сортувати відібрані речі. І принесені згідно з наказом до місця страт, і одягнені на людей. Залишається лише додати, що тут же апробувалися і деякі методики з найбільш безпечних для вбивць можливос-

тей знищення людей. Як і потім, майже через два роки, методи приховування злочинів спалення, знищення останків загиблих.

Ні, не випадково Бабин Яр був названий академією геноциду. Саме звідси, з Бабиного Яру, почалося плано-мірне, масове і невідворотне знищення євреїв Європи гітлерівськими фашистами. І може саме в цьому і унікальність цього експериментального майданчика геноциду.

Бабин Яр, як місце страт, існував рівно два роки. День у день з 29 вересня 1941 року по 29 вересня 1943 року. Так розпорядилася історія. Перші п'ять днів нацисти і їхні місцеві прислужники знищували тут лише євреїв -- 150-160 тисяч за п'ять днів. Стариків, жінок, дітей. Особливо багато дітей. Майже половина розстріляних. Потім, 103 тижні підряд, кожного вівторка і п'ятниці, з фашистських тюрем і таборів везли сюди на смерть людей без відмінності у національностях. Українців і росіян, циган і євреїв. Підпільників, партизанів, заложників. Просто мирних громадян. Ще приблизно 50-60 тисяч.

Так за два роки у Бабиному Яру було знищено понад 200 тисяч чоловік. І не лише киян. Не лише жителів інших областей України. Громадян Польщі і Німеччини, Угорщини і Румунії.

Бабин Яр увійшов в історію людства як братська могила. Як символ вічної скорботи і болю, що не минає, пам'яті, що кровоточить. Як символ нацистського геноциду. Катастрофи.

Олександр Шлаєн є головою Громадського центру "Бабин Яр". -- Ред. Його стаття для "Панорами України".

ВШАНУВАЛИ 85-ліття І. БАГРЯНОГО

В той час, як на Україні відзначають 85 років з дня народження видатного нашого письменника й політичного діяча Багряного видали вже його романи "Тигролови" і "Сад Гетсиманський" та друкують про нього чимало розвідок, Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка в Мельбурні вшанував письменника спеціальною доповіддю та читанням його віршів.

Про життя та творчість І. Багряного розповів голова клубу Дмитро Нитченко, а Григорій Вишневий, сказавши короткий вступ про ювіляра, прочитав спогади Дмитра Нитченка про Багряного.

Поезії Багряного читали Боженна Коваленко, Зоя Когут, Анастасія і Неван Грушецький, Гр. Вишневий та Федір Габелко.

В Австралії завжди відзначали ювілеї життя і творчості Багряного, тут же перевидано його віршований роман "Скелька", а також друкувалися статті Дм. Нитченка та інших авторів. □

НАШІ ПОЕТИ В ЖУРНАЛІ "КИЇВ"

Київський літературний журнал "Київ" ч. 7, на десятих сторінках надрукував добірки наших авторів з Австралії. Це вірші Григорія Вишневого, Зої Когут, Боженни Коваленко, Василя Онуфрієнка, Пилипа Вакуленка та Дмитра Нитченка. Вступну статтю з оглядом творчості наших поетів "Калинові голоси Австралії" написав Дмитро Нитченко. □

"Нові Дні", січень 1992

МИСТЕЦТВО І МУЗИКА

І. СИЗОНЕНКО

ВОЛОДИМИР КАБАЧЕНКО

Мистець скінчив навчання в Одеському художньому училищі. Живе і працює в Одесі.

Хоч як будуть здивовані шанувальники авангардистів, та першооснова образного світу робіт В. Кабаченка сягає глибоким корінням його раннього дитинства, яке минуло на берегах Інгулу, у невеликому українському селі. Сам художник каже, що "з цим місцем і часом пов'язані найяскравіші і найкращі спогади", наводить поетичні рядки О. Довженка із "Зачарованої Десни": "Вода тиха, небо зоряне, і так мені добре плисти за водою, так легко, немов я не пливу, а лечу в синьому просторі. Дивлюсь у воду -- місяць у воді сміється. "Скинись, рибо", -- думаю. Скидається риба. Гляну на небо: "Зрко, покотися", -- котиться. Пахнуть трави над водою..."

З такої чистої річки дитинства народжуються поети і художники, з такого ж дивосвіту і Володя: чарівний світ української природи, зооморфні образи риби, пташки, бджоли як уособлення розумного початку пантеїстичного макрокосмосу увійшли в підсвідомість художника з малих літ. В художній інтерпретації зооморфні враження набули гуманоїдних перетворень -- з'явилися людські кінцівки, одяг...

Картини В. Кабаченка -- це фантастично-побутові розповіді про події пересічні, проте наділені потаємним змістом. І ця поетична таємничість іде від образів, наділених магічними якостями. А особливість впливу його творів полягає в тому, що ці одухотворені образи беруть участь у видимих природних звершеннях -- бджоли беруть нектар з квітучої груші ("Що за шум, що за гам..."), сокола-ворона пливе у човні з веслом у криліруці в один бік, а коронована риба-королева -- в інший ("В різні боки"), дві ворони прийшли послухати музичні вправи своєї подруги ("Три ворони"), а скільки поезії у зустрічі двох закоханих риб у весняну ніч ("Зустрічі"). Та

Вол. Кабаченко. "Ніч", 1988.

Вол. Кабаченко. "Муза", 1989.

іраціональність ситуацій цих повсякденних подій хвилює глядача. Це той феномен народного світобачення, яким наділений і мистець.

Персонажі картин за сюжетом повинні конкретно діяти -- плисти, летіти, іти, проте вони сповнені величності статички. Пластичні, міцно збудовані фігури позначені урочистістю. Навіть буденний селянський одяг -- спідниці, плахти, киптарі, сорочки -- художник трактує як царське вбрання.

У пейзажних композиціях В. Кабаченко прагне охопити небесний простір та узагальнити силуети явищ, що нагадують округлені спини риб. Відбувається дивовижна трансформація натурних начал у метафоричну структуру, яка розширює межі буденного світосприймання. У пейзажах мистець створює загальну картину світобудови через нерозривну триєдність неба, землі та води. В його підході до пейзажних зображень є щось містичне -- він надає перевагу світланкам, сутінкам, таїні ночей.

Відчуття дива, містерії у сприйманні сюжетних композицій створюється колористичною структурою і світлом. У використанні кольорової структури художник постійно вирішує пластичне завдання -- композицію кольорового образу. Простір картини підпорядкований кольоровому і ритмічному наповненню. Натурний мотив з просторової мови переходить на мову колористичної перспективи. Кольорові поверхні підпорядковані одна одній, що підсилює звучання кожної з них, світло наповнює колористичний простір, змушує мінитися живопис, як у скельцях старовинного вітража. Несподівана гра роздрібнених відтінків створює відчуття живої пластики кольорової маси.

Найулюбленишим персонажем мистця є образ риби. З поетикою народного мислення художник сприймає її не тільки як істоту загадкову, сповнену таємничості, а й далекого пращура людини. Озеро, річку, море художник сприймає не як явище географічне, а як найдавніше лоно праматері Землі, з якого вийшло життя повноцінною часткою Космосу, населеного розумними творіннями.

В етапній роботі (триптих "Акваріум") на повен голос звучить громадська позиція художника, який прагне своїм мистецтвом зробити свій внесок у боротьбу за збереження світу, за збереження природи, частина якої ми самі.

В. Кабаченко вже пройшов якийсь відтинок творчого шляху -- справжнього мистецького життя, в якому молодий одесит знайшов своє місце і свою мету.

Ірина Сизоненко -- мистець і мистецтвознавець. Закінчила Київський художній Інститут (1973-78). Член Спільки художників України й Асоціації мистецтва народів світу. Проживає в Дніпродзержинську. -- Ред. □

Вол. Кабаченко. "Весна", 1988.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Канадський інститут українських студій видав дотепер найдетальнішу працю про ранні роки українців у цій країні. Праця Ореста Мартиновича "Ukrainians in Canada: The Formative Years, 1891-1924" (Українці в Канаді. Формативні роки 1891-1924) -- плід багаторічних досліджень.

"Ukrainians in Canada" (ISBN 0-920862-76-4) має 705 сторінок, багато ілюстрацій (88 фотографій з тих часів) і 10 карт, що подають багато статистичних даних. Книжку можна набути за 53,45 дол. (товаро-обслуговий податок враховано) у Видавництві Канадського інституту українських студій або його представників. □

МУЗЕЇ

(Стаття 28 з серії про мистецтво)

Музей мистецтва являється найкращим і найпотрібнішим додатком у виховничій системі. Ніюдин курс не може бути завершений без відвідин музею. Мистецтво, історія, прикладне мистецтво, звичай найбільш живо зображуються й стають зрозумілі студентам на таких відвідинах. Без виставлених експонатів, взагалі зрозуміння культури було б дуже обмеженим. Наш розум так створений, що для правильного вивчення суб'єкта і його зрозуміння потрібні абстрактне і зорове пояснення. Для цього є потреба мати музеї розкинені по терені цілої держави. Мистецтво й його розвиток скористають найбільше з наявності першокласних музеїв.

Багато великих мистців світу, коли їх питали де вони навчилися мистецтва малювати, відповідали -- "у музеї". Відвідуючи найкращі музеї Європи можна завжди запримітити в них мистців, які копіюють найкраще у світі знані шедеври. Бо щоб навчитися техніки і підходу до мистецтва якогось визначного мистця, найкраще є скопіювати його працю. Так що всі ті маляри по музеях вивчають старих майстрів. Мистцеві є дуже важливо вивчити у найлегший і найбезпосередніший спосіб усе, що можна вивчити з мистецтва. Вчителі і професори дають загальне зрозуміння, але саму суть можна вивчити тільки обсервуючи великі твори. Після того як мистець вивчив все, що він хотів знати й знайшов унутрішню суть, щойно тоді починає сам творити. Часом ми можемо запримітити один чи другий вплив у його мистецтві, а часом більшість праць мистця будуть дуже оригінальні і різні впливи залишаються майже непомітні. Головне у розвитку мистця є контакт з найкращим мистецтвом, бо тоді його студії і впливи на нього будуть на найвищому рівні й його будучі праці будуть основані на величезній спадщині, що сягає в глиб тисячолітнь. І я додам, що завжди є краще мати мистецький продукт, оснований на найвищому рівні нашої спадщини, ніж оснований на варварстві і незнанні.

Але обов'язки музею не кінчаються на тому щоб дати можливість мистцеві бачити добре мистецтво. Музейні двері є також широко відчинені для загальної публіки, яка не тільки хоче знати більше про мистецтво і мистця, але також має задоволення у відвідинах музеїв. Через сотки років малювалися малюнки для публіки. Люди мусять бачити їх, тішитися ними, і через зрозуміння ставати кращими мужчинами чи жінками або мати кілька хвилин спочинку в завороженні цим фантастичним світом уяви мистця, далеко від буденних турбот, ближче до того ідеального життя, до якого ми всі, думаючи істоти прямуємо.

Музейні двері є також відчинені для дітей, які стануть вповні розвиненими дорослими людьми і крім математики та природознавства мусять також знати щось, що освітить їхній дух. У музеях вони вчать бачити і інтерпретувати. Там вони розвивають почуття, котрі можуть вирости тільки із краси, високої чуйности

і емоції, що заключені у мистецьких творах.

Як бачимо, вплив музею є дуже великі. Тому його значення ніколи не може бути недооцінене і заслуговує на підтримку всього населення.

У цілім світі є музеї. Кожний з них старався дістати найкращі праці. Але деякі працювали краще ніж інші або мали більший капітал. Вони закупили кращі малюнки найвизначніших мистців залишаючи іншим другорядні праці або й нічого. Цей факт примусив кураторів та директорів музеїв рухатися жвавіше й закуповувати праці мистців, що тільки впливали на горизонт або таких, про яких була уява, що зможуть стати великими. У такий спосіб багато малюнків і скульптур потрапили до музеїв. Ця проблема зокрема загострилася з народженням необ'єктивного мистецтва. Традиційний підхід судити якість мистецтва став недіючий і закуп мистецьких творів зумовлювався тільки смаком і інтуїцією куратора. Час минає і через необдумане закуплення пивниці музеїв щораз більше виповнюється працями, що представляють собою сміття замість мистецьких творів. □

В усьому найпрекрасніше -- це простота.

Лонгфелло

UKRAINIAN Credit Union
Українська Кредитова Спілка

"Наше завдання допомагати Вам, Вашій родині й нашій громаді"

Користайте з наших фінансових услуг

- офіруємо:
- українську "MASTERCARD"
- телетрансакції за посередництвом "Українського Дотику"
- автокасири в майже кожному відділі

ВІДДІЛИ УКСПІЛКИ:

295 College St., Toronto	922-1402
2397 Bloor St. W., Toronto	762-6961
225 The East Mall, Etobicoke	233-1254
3635 Cawthra Rd., Missisauga	272-0468
247 Adelaide St. S., London	649-1671
38 Jackson Avenue, Oshawa	571-4777
1093 Ottawa St., Windsor	256-2955

Дмитро ЧУБ

СМІЛИВИЙ РОМАН В. ГЖИЦЬКОГО

(Ніч і день. В-во "Каменярь", 306 стор)

Володимир Гжицький належить до тих небагатьох підрядянських письменників, яких ми згадуємо з найбільшою пошаною. Симпатію він викликав своїм екзотичним романом "Чорне озеро" ("Кара Кол"), в якому майстерно змалював колоніальне становище ойротського народу, що живе на Алтаї. А та колоніальна залежність дуже нагадувала і нашу колоніальну залежність від Росії. Після надрукування цього роману в 1929 році в журналі "Літературний ярмарок" він вийшов і окремим виданням, але відразу був скритикований за націоналізм. Спершу автор, що походив з Західної України, належав до літорганізації "Плуг", а пізніше -- "Західна Україна", до якої належало 57 письменників. Але під час масових арештів з цієї кількості лишилися на волі тільки семеро. Тоді заарештували і Володимира Гжицького, обвинувативши його в готуванні замаху на голову Раднаркому УССР Власа Чубаря.

Діставши за вироком 10 років заслання, Гжицький спершу опинився на каторжних роборах на Каналі Волга-Москва, а потім вислали його до автономної республіки Комі, аж у заполярне коло... Замість 10 років, він був ув'язнений 14 років, а ще 5-6 років мусив працювати там же як вільнонайманий з забороною повертатися до рідної землі. Тільки по смерті ката Сталіна його реабілітували, і в 1956 році він повернувся до рідного Львова.

Будучи на засланні, Гжицький переніс страшні поневір'яння, не раз йому смерть заглядала у вічі. Працював чорноробом, у вугільних копальнях, на свердловинах шукачів нафти, доглядав колгоспну худобу, був агрономом у радгоспі. Його багато разів перекидали з одного місця на інше, переніс він голод і холод, зустрічався на засланні з іншими письменниками, видатними людьми;

деякий час навіть жив в одному барачку разом з королем нашого гумору Остапом Вишнею. Там був на засланні і літературознавець Григорій Майфет, який покінчив самогубством.

Ще будучи там на каторжній роботі, Гжицький вирішив написати твір про своє перебування в тих страшних обставинах. І ставши працювати поза табором як вільнонайманий, почав здійснювати свій намір. А повернувшись на рідну землю, спершу змусили його переробити роман "Чорне озеро", яке з закордонними виданнями мало вже 10 видань. А після того написав роман трилогію, що у великій мірі відобразив його власне життя. Це роман "У світ широкий", "Великі надії" і "Ніч і день". Ця остання частина трилогії якраз і була присвячена його арештові, в'язницям, концтаборам і засланням. Поруч твору Солженіцина "Один день в житті Івана Івановича", який перед друком читав сам Микита Хрущов, бо це ж був перший твір про радянські концтабори, і став сенсацією, не гіршим був і роман Гжицького "Ніч і день". Його тоді надрукував після великого "чухання" і скорочення львівський журнал "Жовтень" у 1965 році. Він викликав і тоді захоплені відгуки, але одночасно й напади тодішніх "ідеологів" у літературі.

Перші дві частини трилогії були видані окремими виданнями, але "Ніч і день" не дозволили, бо брежневсько-сусловські русифікатори уже прикручували цензурні гайки. Проте цей роман встиг вийти окремою книжкою без скорочень у Чехословаччині, у В-ві "Татран". З того часу цей твір пролежав ще 25 років у шухляді автора. Сам автор В. Гжицький уже помер, і аж тепер, на початку минулого року твір вийшов у В-ві

"PROMBANK" INVESTMENT LTD. and THE JACYK GROUP

1260 Eglinton Ave. East, Mississauga, Ontario, Canada L4W 1K8. Tel. (416) 625-2171

- Якісні індустріальні і комерційні будинки та розбудови;
- Різні умови оренди або купівлі.

МОЯ П'ЯТА ПОДОРОЖ

ЛЬВІВ

"Каменяр" у Львові. Тож після "Чорного озера" він став другим його сміливим реалістичним романом. Правда, писаний він ще на засланні з великою обережністю. Це видно і з того, що автор, фігуруючи в романі під ім'ям Гаєвського, не виступає гостро проти державної системи, а навіть іноді згадує "чесних комуністів" та "марксо-ленінську політику", але він правдиво змальовує життя в'язнів, свавілля "блатняків" та злодіїв, які мали в адміністрації більше довір'я, ніж чесні люди, вислані на підставі сфальшованих обвинувачень.

Яскраво показав Гжицький і примітивів та садистів, які керували життям в'язнів, душили голодом, доводили до смерті.

Особливу увагу автор приділив долі жінок та дівчат. Красиві жінки та дівчата майже завжди ставали рабами й жертвами свавілля начальників, навіть малих. Таку особу відразу хтось із начальства вибирав собі, як жінку. А якщо вона відмовлялась, чинила спротив, то її ті садисти посилали до лісу на найтяжчу роботу та ще взимку, коли було по пояс снігу. А жінки не могли того витримувати і мушили гинути або ставати до послуг своїх катів.

Не раз автор ставить питання: в ім'я чого відбувається оте винищення мільйонів людей, розривання родин, калічення людських душ? Але чіткої відповіді в той час ще не міг дати. Все оберталось навколо особи самого Сталіна, але його в розмовах між в'язнями ніхто не осмілювався назвати його ім'ям, а заміняли назвами "вусатий", "наймудріший", "вождь" тощо, хоч за його спиною стояли ще тисячі й сотні тисяч вишколених інквізиторів, убивників, садистів, які чинили терор по всій території СРСР, а найбільше по національних республіках, щоб створити "неделімую". Адже відомо, що на самих Соловецьких островах, як свідчать протоколи особливої трійки НКВД по Ленінградській області, від жовтня 1937 року по лютий 1938-го, розстрілювали щодня по 600 в'язнів. А ще в кожному місті, а особливо в республіках, були цілі штаби, що керували розстрілами на місцях, арештами й катуванням мільйонів людей. Але про це тоді, як писав автор, та навіть і по приїзді до Львова, ще не можна було згадувати. Деякі злочини КГБ та НКВД ще й досі тримають у таємниці. Не згадують чомусь і про Вінницькі могили, де закопано понад 10 тисяч розстріляних. Багато з тих катів ще й досі ходять по землі з медалями і одержують добрі пенсії.

Твір читається легко й цікаво. Але ще не менш цікавий твір Гжицького лежить в архівах. Це його спогади "Мої побратими", які були вже складені і мали вийти з друку. Автор про них писав мені, обіцяючи за два-три тижні вислати примірник спогадів. Але не так сталося: скинули Шелеста, почалися арешти, і складені вже спогади пішли до архіву, бо там згадувалося деякого з тих, кого заарештували або розкритикували. Чи не ця невдача з друком його книжки спогадів і пришвидшила смерть автора. Але незрозуміло, чому тепер не друкують цих спогадів Вол. Гжицького? □

**НЕ ЗАБУДЬТЕ ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ СВОЄЧАСНО!**

До Львова, ми з батьком прибули у п'ятницю. Зупинилися у готелі "Інтурист". Все в ньому було по-давньому: старе, псувалося, розпадалось. А гроші брали ті самі, що й в нових готелях. Після першого травня львів'яни, мабуть вирішили продовжити свято, бо зачинені були редакції, видавництва, книгарні та інші не харчові крамниці. А все ж Бог не без милости, а козак не без щастя. Поет Микола Петренко запрошує нас на відзначення 50-ліття поета Романа Кудлика, яке його друзі влаштували в Спілці Письменників. Там зібралися разом з дружинами й чоловіками письменники, художники, скульптори, композитори, і взагалі творча братія. Ювілярові дають дарунки. Деякі з них викликають загальний сміх: поздоровлення -- прапор 50-ліття лєнінцї, або образ Венери і доклеєне фото поета. Лунають промови, всі забарвлені доброзичливим галицьким гумором.

Серед знайомих пізнаємо редактора журналу "Дзвін" Романа Федорова з дружиною, Романа Іваничука, який щойно приїхав з Австралії. І, звичайно, знайомимось з багатьма іншими. Другого дня обідаємо в Романа Іваничука. Він і його мила дружина нас тепло і щиро пригостили. Я була свідомою того, що ми в гостях у письменника, якого шанує і любить вся свідомо Україна.

Вечори наші йдуть на відвідини театрів. В Києві з виставами нам не повезло. Лише раз пішли на модерну п'єсу "Біла ворона". Ну, мабуть, я не модерна. Ледве дочекалася перерви і вийшла.

А тут дивимось "Наталку Полтавку", "Чорний Ведмідь і Біла Пантера", особливо ж сподобалась п'єса "Павло Полуботок". Заля була виповнена вщерть, хоч ставили її вже не раз. Із захопленням і ентузіазмом львів'яни реагували на слова героїв зі сцени. Я дивилась, слухала і велика радість огортала мене: нарешті! На весь голос лунають слова історичної правди. Дочекались!

За наші три дні побуту у Львові скільки вражень, зустрічей, знайомств! Мала нагоду побачити кардинала греко-католицької церкви Любачівського. З ним було багато священиків, а також наш мельбурнський владика Кир Іван Прашко. В ресторані "Інтурист" для них приготували вечерю. Не пропускаю нагоди отримати інтерв'ю. Кардинал був втомлений, але Владика дуже цікаво розповів про святкування Великодня та подорожі по більших і менших містечках Галичини.

В неділю до обіду обходили всі церкви: автокефальні й греко-католицькі, захоплювалися їх красою, багатолюдністю, співом. По обіді письменниця Ніна Бічуя мала з батьком інтерв'ю, а пізніше я пристала до неї і поїхала на Личаківський цвинтар класти квіти на могилу письменниці Ірини Вільде та композитора Володимира Івасюка. Бо як можна бути у Львові і Його не відвідати. Кожного разу коли відвідаю Львів я захоплююсь містом. Його старі мощені вулички, на які нарікають шофери, подобаються мені, старі будинки навівають мені думки про нашу давнину...

Крім зустрічей і знайомств раннім і пізнім вечором
слухаю і записую з радіо всі цікаві розмови, пісні... Я
гадаю оця гумористична пісенька добре схопила ситу-
ацію в Україні:

Тризуб СТАС.

СІМЕЙНО ПОЛІТИЧНА ПІСНЯ

Мій випадок трагічно безнадійний
У мене, що не день сімейний стрес
Бо я си вибачаю інженір безпартійний,
А жінка моя член КПРС.
І ще одна проблема невеличка
Бо ріжний по конфесіях мій рід,
Бо теща православна, свекруха католичка,
А ще в нас є автокефальний дід!
Народ, що заселя мою квартиру
Живе у плюралізмі своїх вір
Тому ми всі уклали задля миру
Сімейновсесоюзний договір.
Сім'я то є малесенька держава,
Моя -- то просто чудо із чудес,
Сей каже "слава Леніну", а той -- "героям слава",
"Христос Воскрес!" і "смерть КПРС!"

Ото ж співаю я нехай живе моя
В умовах демократії сім'я.

Усі ми є правдиві Українці
Та кожен має свій авторитет,
Що вечора я бачу татуйований на жінці
Вождя її коханого портрет.
Відзначилась центризмом наша тьоща
У неї коло ліжка на стіні
Висять і співіснують: картина Леніна у Польщі
З картиною Бандери на коні.
Ідеї світового комунізму
Проїли мою жінку до кісток.
Зробила з туалету музею атеїзму
А з ванни -- агітатора куток.
Та я не потерпів оте знущання
Гидоту тую геть повиносив
Вона ж проголосила мораторій на кохання
Сказала, аби навіть не просив...

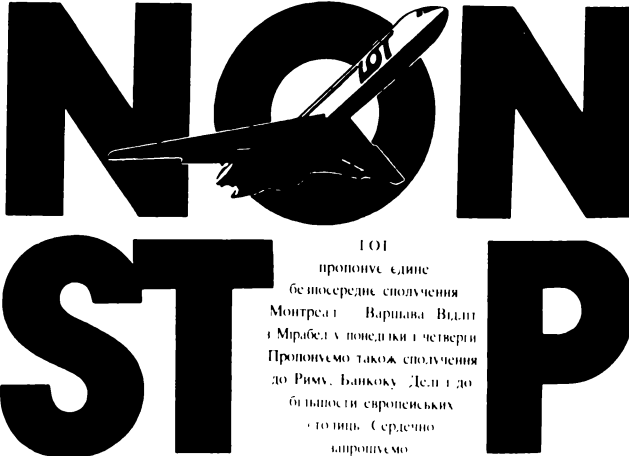
Ото ж співаю я: нехай живе моя
В умовах демократії сім'я!

Тут дід автокефальний взяв свекруху --
Знайшовся ж межі ними спільний Бог --
Пішли і записались до міського Руху,
Лишилась жінка з тещею удвох.
Вони до нас хотять прийняти міри
Махають перед носом партквитком,
Та я проголосив їм вотум недовіри
І вивів із квартири їх партком.
Тепер я ту бабноту маю в носі,
Досягнуті консенсус парітет,
Я нинька приступаю до ринкових відносин,
Якщо здобуду суверенітет!
Не дам їм ні авансу ні зарплати,
Се мудрий політичний аргумент,
Хай спробують вони економічної блокади

Подивимось хто в хаті президент!

Ото ж співаю я, нехай живе моя

В умовах демократії сім'я! □

LOT
пропонує єдине
безпосереднє сполучення
Монреал - Варшава - Відень
з Мірабел у понеділки і четверги
Пропонуємо також сполучення
до Риму, Банькоку, Делі і до
більшості європейських
міст. Середню
швидкість

За ближчими інформаціями телефонувати
в Монреалі: (514) 844-2674 в Торонто: (416) 236-4242
Fax: (514) 844-7339 Fax: (416) 236-0433

POLISH AIRLINES

2000 Peel St.
Suite 680
Montreal, Que. H3A 2W5

M - C DAIRY

- ЙОГУРТ 212 Mavety Street
- ГУСЛЯНКА TORONTO, ONTARIO
- БІЛИЙ СИР Tel: 766-6711
- СМЕТАНА

У С Е С М А Ч Н Е ,
Д О Б Р О Я К І С Н Е !

Купуйте продукти в наших вигідних крамницях
SWANSEA IGA SUPERMARKET

П. Божик і С. Станько — власники

• 2295 Bloor St. W. • Roncesvalles Ave.
1094 St. Clair Ave. W. • 1304 King St. W.
TORONTO, ONT.

"ЯТВЯГИ" НА ПОЛІССІ

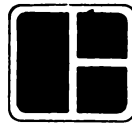
Ненормальна під національним поглядом ситуація на Берестейському Поліссі породила м.ін. ідею самостійного "ятвязького Полісся". Ініціатором цього напрямку треба вважати, проживаючого зараз у Мінську, Микола Шеляговича. В місячнику "Беларусь" за грудень 1985 р. було надруковано декілька його віршів, писаних поліським діалектом, з коротким словом від автора. Писав він м.ін. -- "мої вірші написані центральною говіркою західнополіського (поліщуцького, ятвязького) діалекту. Ареал побутових говірок діалекту обіймає не тільки більшу частину Берестейської області -- на південь від Пружан і Лунино, але й північний захід України -- на захід від Сарн і Луцька, й схід Польщі -- на схід від Холма і Більська. В межах цих живе більше як 2,5 мільйона людей".

Отже можна сказати, що М. Шелягович вміру докладно означив територію на межі Білоруси, України і Польщі, якої жителі вживають поліських говірок української мови, заперечуючи водночас офіційні твердження про "білоруськість" Берестейщини й Північного Підляшшя. Однак одним з принципів ідейної позиції М. Шеляговича і згуртованих навкруги нього поліських активістів, здебільшого літераторів, стало заперечування своїх етнічних зв'язків не лише з білорусами, але навіть і з українцями. Знайшло це своє віддзеркалення передусім у спробі прищиплення поліщукам "ятвязького" коріння.

В дійсності балтійське плем'я ятвягів, споріднене з прусами й литовцями, проживало до XIII ст. на території сучасної північно-східної Польщі, північніше Підляшшя й з Поліссям жодних зв'язків не мало. Отже трудно здогадатися чому власне за нащадків ятвягів хочуть вважати себе ідеологи поліської самостійності. В своїх публікаціях вони вигадують про ятвязьку державу на Поліссі, яка мала б існувати в роках 944-1319. Не має все це жодних наукових основ, однак можна сподіватися, що завжди знайдеться якийсь гурт людей, готових повірити і в такі нісенітниці (деякі лемки, нпр., шукають свого коріння в Югославії і не тільки).

Іншим "народотворчим" заходом є створення окремого "ятвязького" алфавіту й літературної мови -- в основному почерез піднесення до рівня загального стандарту специфічних слів з говірок окремих сіл чи просто вдуманих самими творцями цієї мови.

У квітні 1988 р. поліські "ятвяги" заснували Громадське Об'єднання "Полісся" (Громадське Згуртування "Полісьсе"), яке за словами статуту є -- "добровільною, самодійною, самофінансуючою суспільною творчою і культурно-освітньою організацією, об'єднуючою в своїх рядах прихильників розвитку культури на поліській мовній основі". В травні 1988 р. в мінській білоруській газеті "Чирвона змена" поміщено перший випуск сторінки "Баляди Полісся" (Голоси Полісся), де друкувалися вірші й невеликі прозові твори, писані українськими діалектами Полісся. Вийшло однак тільки чотири випуски цієї сторінки (останній в грудні 1988) -- біло-

CONSULTEC LTD.
consulting engineers

4180 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada M8X 1X8
Tel. (416) 236-2426 Telex: 06-984797

Інж. ЮРІЙ А. ОХРИМ
Президент

- Консультативна інженерська фірма міжнародного засягу.
- Виконує всі фази планування, будови і перевірки більших індустріальних проєктів у Канаді, США та в інших частинах світу.

руська сторона зорієнтувалася в чому діло й заборонено її випуск. Від тоді "Баляди Полісся" почали виходити окремими самвидавними випусками (вісім сторінок А-5, приблизно щомісячно) як "Інформаційне, литирацько-умійницьке і штудейно-популярне видання Громадсько-Культурного Згуртування "Полісьсе".

Шукавши переходу від форм культурного діяння до політичного життя створено влітку 1989 р. Ініціативну Раду Суйдіння за Одродінне Єтвизи. Як довідуємося з її бюлетеню "Збудінне" (гол. ред. М. Шелягович), Суйдінне це "незалежна організаційна частина Білоруського Народного Фронту, що підтримує програму Фронту, має однак свої регіональні доповнення і уточнення:

- економічна самостійність етнічного Полісся в рамках єдиної економічної системи Республіки...;
- відродження культури й мови наших дідів і батьків... нащадків ятвягів;
- створення поліського автономного утворення в складі Білорусі, щоб поліщуки були повноправними господарями своєї землі".

Трудно зараз, обсервуючи це все, авторитетно висловитись про силу й дійсні наміри цієї групи. Останні парламентарні вибори не принесли поліським "ятвягам" якогось успіху. □

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ WEST ARKA

BOOK & GIFT STORE

ОЛЬГА І АНДРІЙ ЧОРНІЙ
і син АНДРІЙ — власники

- Книжки, журнали, газети, пластинки машини до писання.
- Різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання.
- Обруси і полотна з українськими vzорами в гуртовій і подрібній продажі.
- Біжутерія, кераміка і кришталі.
- Висилка пачок до всіх країн.

«WEST ARKA»

2282 Bloor St. W. Toronto, Ontario M6S 1N9
Tel. (416) 762-8751

Хто поміж нас не шукає в снах-думах трохи радості, чи навіть утіхи, якої нам часто відмовляє реальність повсякденного буття.

Коли ми не отримуємо того, що бажаємо, тоді ми знаходимо задоволення бодай у вільних роздумах, втілюючи до безкоштовних надхненних мрій.

Навіть тоді, коли ми певні, що в цих навіяних мріях є щось неможливе до здійснення, щось уявне-ілюзорне, ми всеж любимо роздумувати-марити...

Людина, як мурашка, завжди кудись спішить, метушиться. Постійно щось треба робити, треба підкорятися якимсь правилам, умовам, обов'язкам. А чому б не зупинитись на хвилину, відпружитись, відкинути всі дрібні, щоденні справи й заглибитись, у напівсні, у вільні мрії-роздуми?

Приємні мрії-марення ушляхетнюють людину, після них ніби під чаром гіпнози проходить неприємний настрій, зникає хандра, стабілізується мораль, устійнюється настрій, приходиться гумор і появляється усмішка.

Та і як не появитися цим гарним сиптомам коли уявити, наприклад, чарівність моєї незрівняної Полтавщини, пройтися її селами й містечками, поглянути молодими очима на рідну землю? Тоді збільшиться адреналіну в крові і серце буде помпувати на повну силу.

Людина не може бути байдужою до власного минулого, до свого коріння, особливо коли там є що пригадати.

В лагідних мріях-роздумах, ніби в сні, ми відчуваємо в своїй підсвідомості, як наше тіло приємно обкутує золотиста електромагнетична лора і вона не пускає наближатися до нас чомусь неприємному, небажаному.

Хтось з учених сказав, що сон-марення-уява -- це є форма, в якій людина володіє правом геніяльності в своїй багатій фантазії-вигадці... Так, це ж бо є історична правда, що розгнзудані мрії-роздуми дали можливість вийти в простір людській здібності-винахідливості.

Творча уява дала початок багатьом геніяльним винаходам і науковим відкриттям в історії людства. Якщо людина не може мріяти-роздумувати, вона нічого не може створити.

В мистецтві, в науці, навіть у політиці, нинішня дійсність є вчорашньою утопією-мрією. Отже роздумуймо, мріймо, гарні мрії уприємнюють життя, вилюковують журбу, впливають на устійнення настрою й дають наснагу для творчості.

Дозволяймо нашій мрійливій душі загублюватися в багатій насолоді, в міражі приємних ілюзій.

Даймо можливість нашій душі вільно плавати в незбагненному морі нашої підсвідомості. Мільярди зірок є в безмежному небесному просторі, пам'ятай, що одна з них -- твоя.

Тож чому, бодай мрією, не поєднатися з цією щасливою, провідною, призначеною кожному з нас, зіркою?

Олександр ТРЕТЯК

Приятелям і читачам, які привітали нас з Святами і Новим Роком щиро дякуємо й бажаємо всього доброго!

Ада і Мар'ян ГОРГОТИ.

-- суспільно-політичний і культурологічний журнал, видаваний українцями, що проживають у Польщі. У ньому знайдете інформації не лише про українців у Польщі, але також про ситуацію на Україні, неопубліковані твори молодих письменників з України, продовження анкети на тему української культури у ХХ столітті. ЗУСТРІЧІ -- це нове розуміння проблем української культури та суспільно-політичної ситуації. Запрошуємо до співпраці.

Дотепер вийшли такі номери журналу:

-- ЗУСТРІЧІ 1-2/90 -- "Україна-Польща";

-- ZUSTRICZI 3-4/90 (wersja polskojezyczna) -- zawiera obszerny materiał z spotkania parlamentarzystów polskich i ukraińskich w Jablonnej;

-- ЗУСТРІЧІ 5-6/90 -- номер присвячений в основному ситуації Української католицької Церкви на Україні та у Польщі;

-- ZUSTRICZI 1(7)/91 -- wersja polskojezyczna -- "Україна-Rosja";

-- ЗУСТРІЧІ 2(7)/91 -- найновіший номер "Політична думка", "Націоналізм".

Ціна одного примірника "Зустрічей" -- 8 дол.

При більших покупках (більше 10 примірників) ціну зменшуємо на 30%.

Замовлення просимо слати на адресу:

Zakład Wydawniczy "TYRSA" ZUwP
ul. Koscieliska 7
03-614 Warszawa, Poland

GEO. H. CREBER (від 1897 року)

208 Kingston Rd. at Woodbine

**УКРАЇНСЬКА ФІРМА ПАМ'ЯТНИКІВ
У ТОРОНТІ**

- першорядні майстри, скульптори і креслярі;
- імпортований і місцевий граніт, бронза;
- фотографії на порцеляні, надгробні написи;
- хоч замовлення виконують висококваліфіковані майстри — наші ціни найпоміркованіші!

Тел. вдень — 691-5712 і увечері — 762-3502

РОМАН ДЕМКІВ

YAR HALABAR

YAR'S KIDS 'N THINGS

CHILDREN'S CLOTHING AND FURNITURE

Дитячі убрання і меблі

2314 BLOOR ST. WEST
TORONTO, ONT., M6S 1P2

(416) 767-7860

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА В ПАРАГВАЮ

У Парагваю наша громада, порівнюючи з українськими поселеннями в інших країнах Лат. Америки, молода, хоча й старша від колоній у Чиле й Венесуелі.

Окремі особи українського походження почали з'являтися в Парагваю в 20-их роках цього століття, але перше масове переселення українців припадає на роки 1930-ті. Воно доповнилося переселенцями українських емігрантів з Аргентини, особливо з провінції Міссіонес, що межує з Парагваем.

Українці в Парагваю живуть компактно в околиці Енкарнасон. Більшість поселенців займаються сільською господаркою -- вирощують бавовну, риж, кукурудзу, парагвайський чай, гербу мату і пшеницю.

Місцева влада записувала новоприбулих як поляків, чехів, руских й мадярів. Тому в Парагваю лиш мале число наших людей виступають, як українці.

В 1937 р. з ініціативи групи національно-свідомих переселенців створено в Енкарнасон Товариство "Провісита", а потім зорганізували Союз молоді, СУМ.

Більшість наших емігрантів у цій країні належать до УАПЦ. Це єдина країна нашої діаспори де більшість є православними. Тут є 6 православних парафій, які обслуговує о. Сергій Ковальчук.

Хоч українська громада в Парагваю в порівнанні з іншими є слабо розвинена, однак продовжує зберігати українську мову, культуру та звичаї.

Корнелій ШМУЛИК

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПОМЕР ВОЛОДИМИР ЯНІВ

19-го листопада 1991 року помер у Німеччині відомий український культурно-громадський діяч, професор і довголітній ректор (1968-1986) Українського Вільного Університету в Мюнхені д-р Володимир Янів.

Бл.п. Вол. Янів народився у Львові 21 листопада 1908 року. Ще в гімназії присвятив себе організації Пласту, а в студентські роки висунувся в лави провідників українського визвольного руху. За свою участь у діяльності Української Військової Організації, а потім ОУН, був кілька разів арештований польською, а в роках 1941-42 німецькою владою. Після війни на еміграції був провідником-опікуном українського студентства, надхненником й ідеологом Українського Християнського Руху й невтомним організатором української науки за межами України.

ПОМЕРЛА ЗІНОВІЯ ФРАНКО

На 67-му році життя померла в Україні внучка Івана Франка, відома українська письменниця і літературознавець Зіновія Тарасівна Франко. Вона народилася 31 жовтня 1925 року у Львові, де й здобула вищу освіту. Працювала науковим співробітником літературно-меморіального музею І. Франка й старшим науковим співробітником Інституту мовознавства Академії наук України. Залишила чимало науково-публіцистичних праць про визначних українських письменників, зокрема про свого діда Івана Франка.

ПАМ'ЯТІ СТЕПАНА, ІВАНА І НАТАЛКИ НАЛИВАЙКІВ

Шість років тому відійшов від нас наш дорогий дядько Степан Наливайко, п'ять років тому -- дорогий Тато Іван, а рік тому -- наша дорога Мама Наталка.

Дуже жалкуємо, що Вони не дожили до величного дня проголошення самостійности України, якого довгі роки чекали.

Відпочивайте спокійно, наші Дорогі, після тяжких пройдених років. Ваша довгоочікувана мрія стала дійсністю!

З нагоди цієї події, замість квітів на могили даруємо 200.00 доларів на пресовий фонд "Нових Днів".

Алла, Світлана, Юрій і Іван НАЛИВАЙКИ

ПОМЕР МИХАЙЛО ШАФРАНЮК

В Торонті 30-го листопада 1991 року упокоївся на 81-му році життя відомий український громадський діяч і підприємець, щедрий фундатор Канадсько-Української Мистецької Фундації і фундації "Допомога Україні" бл.п. Михайло Шафранюк.

Покійний народився 6-го листопада 1911 року в Худивцях, пов. Борщів, Галичина. Був успішним підприємцем ще до війни у Борщеві, Тернополі, Коломиї,

R
SINCE 1953

Rochester

FURNITURE
"Galleries Of Fine Furniture"

"If It's Quality
You are
Looking For,
We Have It,
At
The Right
Price"

"Запрошуємо
відвідати
найбільшу в
світі
українську
крамницю
чудових меблів"

624-4411

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.
1995 DUNDAS ST., E. (1 KM. WEST OF HWY 427)
MISSISSAUGA

а після війни в Буенос Айрес і в Торонті. Під час війни служив у Першій дивізії УНА. Завжди щедро жертвував на українські національні потреби. До останніх днів свого життя був душею мистецької галерії КМУФ. Разом з дружиною Ярославю пожертвував на фундацію "Допомога Україні" один мільйон доларів.

Похоронений 7-го грудня 1991 року на цвинтарі "Прспект" у Торонті.

Хай пам'ять про Нього буде завжди живою!

УПОКОЇВСЯ ОСТАП ЖУРАВСЬКИЙ

28-го жовтня 1991 року помер у Вінніпегу на 79-му році відомий педагог і громадсько-суспільний діяч Остап Михайлович Журавський. Народився 18-го вересня 1913 року у Львові, закінчив факультет класичних мов і літератур у Львівському університеті, під час війни був асистентом проф. Василя Сімовича у Львівському університеті, а в роках 1946-51 викладав українську і латинську мови в українській семінарії та в гімназії у Мюнхені. У Канаді працював викладачем суспільної праці у Манітобському університеті та на різних постах суспільної служби.

Покійний цікавився літературою і політичними справами, перекладав з латинської і грецької мов, дописував до української преси, в тому й до "Нових Днів", які завжди високо цинив.

Бл.п. Остап Журавський залишив у смутку дружину Анну і синів Андрія та Мирона. Вічна йому пам'ять.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ДИВОВИЖНЕ "ЧИ"

Державне відродження України стверджено Актом проголошення незалежності України. Духовне відродження українського народу засвідчено Законом про свободу совісті та релігійні організації. Ці нормативні документи законодавчої влади не стосуються юридично українців, що тривало перебувають за межами Батьківщини. Проте стосуються морально тих вихідців з України, хто зберігає любов до багатостраждальної Вітчизни і бажає чимсь допомогти їй.

Подиву гідне враження створює стаття "Чи зійдеться коли український схід із українським заходом?" ("Нові Дні", жовтень 1991). Вже самий заголовок статті загадковий. Треба вгадати, що саме має "зійтись": чи сторони світу, населені українцями (Етногеографія), чи культура і побут (Етнографія), чи, може, відмінні гени (Етногенез)?... А порушена тема реальна, стосується болючих місконфесійних конфліктів. Майже половина статті "Чи..." служить передмовою з екскурсом у далеке минуле, сягаючи хрещення Київської Русі. А тема ж актуальна, нетерпляча. Розпинаються храми, у мирян гурі (гулі? -- Ред.) на лобі... Виклад теми кумедний, святотатський. Замість українського сполучника "ні", англійське "но", як наслідок психолінгвістики. Вираз "духові контрасти" замість ДУХОВНІ походить у переносному значенні від -- духових оркестрів. "Процес

модернізації форм благочестя" -- мимовільне святотатство. Бо ж не йдеться про модернізацію бездушних технологічних процесів. Люди звикли вважати "формою" зовнішній вигляд якогось змісту. Скажімо, бляшана посудина для печива -- форма, її зміст -- тісто. Формальний одяг "Маланки" прикриває голий зміст. Нехай ці воістину доброзичливі зауваження послужать теж коротеньким вступом до самої суті справи. І лишімо для іншого, в'дливового, полеміста підозріння у недостатній обізнаності "Чи" з тим, що діється на Україні. Та й не дивно, бо саме "Чи" засвідчує свою приналежність до "поселенців", не знати яких, правда: Америки, Канади, може й Зеленого Клину...

Хочеться поговорити з "Чи" віч-на-віч, бодай на сторінках "Нових Днів" -- завжди безсторонніх, як кажуть люди. Так от. На Україні нема і ніколи не було католицької церкви українців, тільки греко-католицька. Різниця суттєва і служить каменем спіткання українців одного віросповідання та поділених на дві конфесії -- на Україні й в діаспорі суцюз.

Прикро, що деякі наші люди умисно чи не знаючи відокремлюють Україну від Європи. Та ж Україна, за усіма ознаками природи, географії, історії -- належить до Європи. Британський історик Дж. Міллер (чужий) називає Київський університет -- Храмом науки на сході Європи. Стосовно освіти, як невід'ємної галузі культури енциклопедія "Американа" (чужа) засвідчує, що в Україні більша, ніж у всьому Радянському Союзі, грамотність, зокрема людей з вищою освітою. Сама ж культура -- не тільки багата самобутністю, ще й приваблює чужих. Всесвітня федерація поріднених міст подарувала Києву посестру Венецію -- найстаріший центр культури Європи. Фестивали української культури поширюються на Захід. Останній відбувся в Сопоті. Та й література, дай їй Боже здоров'ячка! Нещодавно Японія видала "Кобзар" Тараса Шевченка. Виходить навіть Японія, азійська країна, цинує українську культуру. Знаєте, якось не личить своє гудити, чуже хвалити. "Наші очі -- на Захід!". Залежно чиї і на яку культуру дивитись -- матеріальну чи духовну. Національно-свідома українська інтелігенція, обдаровна самобутною культурою і духовністю свого народу ніколи не придивлялася до нелюдяної "духовності" езуїтства, екзекуцій, марксизму, інтернаціоналів, філософії Ніцше -- духовного батька фашизму. Ворожість "Чи" до Москви повністю оправдана самою історією. Часи міняються. З ними події, образи, вчинки. "Вони були обличчям української Москви... Так, не дивуйтеся, саме української Москви, бо скільки в ній наших земляків -- важко підрахувати. Тільки тих, що записали свою національність українською -- за триста тисяч... Українська громада організувалася в культурно-освітнє товариство "Славутич" і в асоціацію прихильників Руху, і в молодіжний клуб... Коли ж пробила година великого випробування, прийшли прапороносці з своїми синьо-жовтими знаменами. Прийшла українська "сотня" 20-го загону ополчення. Журналістка Лариса Триленко була на барикаді поруч з чоловіками, як личить справжній українці-козачці". ("Україна", жовтень 1991).

Так вже складаються тамтешні події. Їх розвиток не залежить від громадської діяльності українців за межами Батьківщини. Український народ сам піклується сво-

єю долею -- без чужих впливів, без настанов і порад будь-кого з нас. А пожартувати безболісно над, бува, кумедними ситуаціями в сучасній Україні і в тутешній нашій пресі -- можна, навіть корисно для здоров'я. Про це наглядно свідчить виклад статті "Чи...". Її закінчення надруковано шрифтом аж Цицеро, не без апломбу, очевидячки. Нехай "Нові Дні" надрукують звичайним журнальним шрифтом Перл чи яким там ще таку народну мудрість: чи то Захід, чи то Схід -- нема краще як свій рід!

Валерій Остапенко

АНУМО, ГЛИБШЕ!

Стаття Миколи Бараболяка заторкнула декілька реальних, дуже болючих й актуальних тем, тому "Нові Дні" її надрукували як дискусійну. Репліку В. Остапенка друкуємо тільки тому, що вона поки що є єдиним відгуком на цю статтю. Жаль, що автор навіть не зачепив суті порушених М. Бараболяком проблем. "Ні" і "но" -- цілком не суттєве. Терміни "духовий" і "духовний" Бараболяк вживає правильно, згідно з авторитетним словником Бориса Грінченка. Пропонована Бараболяком зміна форми ("одягу") -- це жадне "святотацтво", а прос-то конечність для здоров'я "Маланки", суспільства і... церкви. Обряд українських католиків не римський і не грецький, а таки український, тож ображатися на теперішню назву їхньої церкви нема чого. Європа -- це не тільки "езуїцтво, екзекуції, марксизм, інтернаціоналізм і філософія Ніцше -- духовного батька фашизму". Європа -- це передусім антична грецька філософія, Цицерон, Ренесанс, Декарт і Спіноза, Сервантес і Іан Гус, Данте і Гете, колиска демократії і націоналізму, терпимість і вільний дух.

Отже, давайте глибше, шановні дискусанти!

Ред.

ПОДЯКА ЯРИНІ ТУДОРКОВЕЦЬКІЙ

Шановний Пане Редакторе!

Дозвольте висловити на сторінках "Н.Д." мужній Ярині Тудорковецькій глибоку подяку за таке відважне і щире слово до українсько-жидівських стосунків. (Н.Д. за вересень: "Простити і бути прощеним")

Ця стаття-есеї до того яскраво виличкована, глибоко продумана з дуже добрим знанням історії, що майже кожне речення може бути цитатою. Читаючи її, людину опановує насолода і гордість роззирає груди!

Слава! Слава! Слава!

Дмитро Грушецький, Рівер Гров

ВІТАЄМО ГЕНЕРАЛА В.М. ПЕРГАТА

Вітаємо шановного Віктора Миколайовича Пергата і його родину з наданням йому військового чину генерала Канадської армії. Виконуючи службу команданта військової бази у Монреалі у чині полковника, він знаходив час на працю в громаді, був головою Української Православної Громади св. Покрови, співав у хорі та брав участь у різних ділянках українського і канадського життя.

Найкращі наші побажання Вам, шановний Пане

Генерале! Хай Ваша праця на високих постах буде на славу Канаді і на славу Україні!

Віра та Олекса Канарейські, Пентіктон

...В кожному числі знаходжу щось інтересне й актуальне, почавши від літератури, мистецтва, культури і політики, а скінчивши на листах читачів. Все є дуже цікаве і актуальне, особливо тепер, коли наша Україна знаходиться на етапі відродження і будови справді самостійної і від нікого незалежної своєї країни.

Праця справді трудна і вимагає від нас усіх реальної підтримки матеріальної і моральної... Волі ніхто нам не подасть на тарілці...

Того самого дня, як я одержала "Нові Дні" за листопад і прочитала вірш Гр. Вишневого "До жидів", -- на телевізійній програмі була дебата проф. Р. Шпорлюка і проф. Когена про Акт проголошення самостійності України. Зауваги того професора Когена справді дишуть злобою! Господи, дай йому "вразуміння".

М. Ганас, Гамільтон

...Яка це приємність могти передплатити наш цінний журнал для своїх друзів у самостійній Україні! Добре було б, щоб усі наші канадські й американські читачі "Нових Днів" зробили такий подарунок своїм рідним в Україні під ялинку.

Дарія Бродгед, Гамільтон

Якщо б лиш половина читачів зробила це, то "Нові Дні" ще довго жили б і стали б набагато кращими.

Ред.

...Журнал цікавий, матеріал різноманітний, читаю його завжди з великим задоволенням і подякою Редакції за невсипущу, наполегливу й нелегку працю.

Щастя вам, Боже, в Новому Році.

Валентина Юрченко, Йонкерс

arka shoes

- Великий вибір вигідного і модного взуття.
- Регулярні і ширші фасони.
- Помагаємо клієнтам з відтисками та з іншими проблемами.

— ROMIKA — SALAMANDER — LA VALLE
— GALLUS — ORTHOPEDIC SHOES

ПЕНСІОНЕРАМ 10% ЗНИЖКА

2196 BLOOR ST.W. (at Runnymede) TONY HRUBI
TORONTO, ONT. M6S 1N4 (416) 763-1851

POSTAGE PAID AT TORONTO

Publications Mail Registration Number 1668
if not delivered please return to:

NOWI DNI
P.O. Box 400, STA ~D~
TORONTO, ONT. CANADA M6P 3J9

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НОВИХ ДНІВ"

КАНАДА:

Латишко Микола (зі спадщини бл.п. Дмитра Пригорницького)	\$200.00
Євтушка Володимир, Ошава	100.00
Глушко Степан, Торонто	46.00
Сарнавський Л., Ст. Леонард, Квебек	28.00
Канарейський Олекса, Пентіктон	26.00
Шарварковська Лідія, Оттава	23.00
Союз Українок Канади, Відділ княгині Ольги, Торонто	20.00
Чернушенко Іван, Калгарі	20.00
Яковищенко Володимир, Васага Біч	19.00
Вовкодав Феодосій, Торонто	18.00
Бойко Федір, Пентіктон	16.00
Ткаченко Кость, Судбури	13.00
Логин Варвара, Гамільтон	13.00
Федь А., Торолд	13.00
Гошуляк Мирон, Калгарі	13.00
Пилипенко Василь, Вінніпег	13.00
Соловій Олекса, Дандес	13.00
Торошенко Юрій, Віндзор	13.00
Ведмідь Олекса, Смесвілл	13.00
Дорош Анна, Саскатун	10.00
Безбах Микола, Кіченер	10.00
Ганас Марія, Гамільтон	10.00
Лещишин Ярослав, Торонто	10.00
Логуш Марія, Роксборо	10.00
Юхименко Онися, Торонто (в пам'ять мужа Якова, що загинув у Магадані)	10.00
Гаврилюк З., Лашін	10.00
Сосновська Оксана, Торонто	10.00
Дзвоник Євстахій, Кенора	8.00
Коробець В., Судбури	8.00
Домазар Лідія, Вестон	8.00
Сотник Микола, Торонто	8.00
Петренко П., Данвілл	6.00
Лобай Р., Торонто	5.00
Поліщук Валентина, Лондон	3.00
Манастирський Іван, Торонто	3.00
Українець Г., Гамільтон	3.00

США:

Сулківська Марія, Стерлінг Гайтс (в пам'ять мужа Петра)	\$25.00
Д-р Мовчан Юлія, Македонія	25.00
Д-р Слюзар Олег, Вільмінгтон	25.00
Сахно Марія, Гардінер (в пам'ять Г. Мороза)	25.00
Поліщук Юрій, Піттсбург	20.00
Доброноженко Людмила, Голівуд	20.00
Маленко Т., Напа	20.00
Шерома Марія, Глен Ков	20.00
Пашковська Анна, Річмонд Гілл	15.00
Орел Тарас, Н. Берген	15.00
Красовський Микола, Маямі Біч	15.00
Каледіна Ірина, Фенікс	10.00
Ковалевський Микола, Рамсен	10.00

Котенко В., Чікаго	10.00
о. Лімонченко А., Лос Анджелес	5.00
Мігайчук І., Парма	5.00
Кайко Марія, Гошен	5.00
Риба Микола, Сиракюз	5.00
Ляхін А., Філадельфія	5.00

ІНШІ КРАЇНИ:

Дудка Олекдандер, Франція	\$20.00
Маркевич Андрій, Ліверпул, Австралія	10.00
Фольц Клавдія, Сенді Пойнт, Австралія	5.00

ПЕРЕДПЛАТИЛИ НАШ ЖУРНАЛ ПРИЯТЕЛЯМ:

Євтушка Володимир, Ошава	1
Бродгед Дарія, Гамільтон	1
Пивоварчук К., Монтреал	1

Всім добродіям "Нових Днів" висловлюємо
сердечну подяку й бажаємо щасливого
Нового Року!

Редакція і Адміністрація

Для всіх українців і їхніх родин
у скорботний час місце Вічного покою.

ST. VOLODYMYR
UKRAINIAN CEMETERY

УКРАЇНСЬКИЙ ЦВИНТАР
СВ. ВОЛОДИМИРА

в Оквилл, Онт.

- Щороку спільна молитва й окремі поминки за душі тут спочилих.
- Дбайливий догляд Адміністрації та запевнена майбутність відносним міністерством Провінції Онтаріо через т. зв. „Вічний Фонд Укр. Цвинтаря Св. Володимира“!
- Дві окремі Секції: УПА і Братства Дивізійників, прикрашені чудовими пам'ятниками.
- Порада і поміч в перенесеннях останків (праху) з інших цвинтарів-поховань!
- Ціни за місця-ділянки найнижчі в околиці! Добрий доїзд! Близький Дім Культури!
- За додатковими інформаціями просимо звертатися на число телефонів:

Години — 9:30 до 4:30 БЮРО — 827-1647

АНДРІЙ ЛАТИШКО — адміністратор